

CEDEM

Centar za demokratiju i ljudska prava
Center for Democracy and Human Rights

Bulevar Džordža Vašingtona br. 51, III/48
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel. +382-20-234114/fax +382-20-234368;
e-mail: cedem.web@cg.yu
www.cedem.cg.yu

CEDEM
Odjeljenje za empirijska istraživanja

JAVNO MNJENJE CRNE GORE

Godišnjak br. 3

- februar 2007.
- jun 2007.
- oktobar 2007.
- februar 2008.

Podgorica, mart 2008.

Center for Democracy and Human Rights
Centar za demokratiju i ljudska prava

FOUNDATION OPEN SOCIETY INSTITUTE – REPRESENTATIVE OFFICE MONTENEGRO

SADRŽAJ

1. Uvod	6
2. Februar 2007.	8
3. Jun 2007.	28
4. Oktobar 2007.	48
5. Februar 2008.	68

UVOD

Pred Vama se nalaze rezultati istraživanja javnog mnjenja koje je CEDEM realizovao kvartalno u prethodnom periodu. Cilj ovih istraživanja je da praćenjem istih indikatora, CEDEM omogući domaćoj i stranoj, političkoj i stručnoj javnosti, da ima empirijski uvid stanja političkog javnog mnjenja u Crnoj Gori. Dakle, riječ je o longitudinalnom istraživanju koje je u stanju da pravovremeno identifikuje sva ključna pomjeranja na političkoj sceni uključujući i važnija strateška pitanja političkog identiteta crnogorskog društva.

U ovom godišnjaku prezentirani su podaci četiri istraživanja koji pokrivaju period od Februara 2007. do Februara 2008. Analiza rezultata istraživanja pokazuje da u prethodnom periodu nije došlo do važnijih pomjeranja na političkoj sceni. Pitanje EU integracija je i dalje jedan od ključnih spoljno-političkih prioriteta na kome insistiraju građani Crne Gore. Oko pitanja EU integracija gotovo da postoji konsenzus svih građana, a široku podršku EU integracijama nijesu ugrozila čak ni dešavanja u okruženju, pri čemu prije svega mislimo na proglašenje nezavisnosti Kosova. Sa druge strane NATO integracije nemaju dovoljnu podršku građana, tačnije, u pogledu podrške atlantskim integracijama u Crnoj Gori bilježimo negativan trend. Podrška saradnji sa Hagom je stabilno visoka, a ovo korespondira sa činjenicom da se na vlasti u Crnoj Gori i ne vrši neki naročit pritisak od strane Tribunala u Hagu. U odnosu na okruženje, građani Crne Gore već stabilno smatraju da se Crna Gora najviše treba oslanjati na EU i na Srbiju, dok se SAD i Rusija doživljavaju kao manje značajni partneri. Kada je riječ o stanju ljudskih prava situacija je čini se bolja nego što se moglo očekivati, iako građani ukazuju na određene probleme u ovoj oblasti. Budući da se u Izvještajima nadležnih institucija EU pitanje korupcije posebno potencira, formiran je poseban INDEX korupcije koji meri stavove građana o prisustvu ovog problema u crnogorskom društvu. Kao što se iz izveštaja može videti, građani su veoma kritični prema ovoj pojavi. Jednako, građani su veoma kritični i prema radu i rezultatima Vlade Crne Gore. Bez obzira na male varijacije, može se slobodno reći da su građani generalno nezadovoljni radom Vlade. Kada je reč o povjerenju u medije, situacija je stabilna, tri ključna pisana medija, sa dominacijom Vijesti i dva ključna TV medija, sa već tradicionalno utvđenom prednošću TV IN-a. Obzirom da su građani prilično kritični prema institucijama Vlasti, kao i zbog činjenice da su veoma nezadovoljni ekonomskim stanjem, nije sasvim jasno otkud tako velika i stabilna podrška vladajućoj DPS. Ovaj nalaz upućuje na činjenicu da

podrška političkim partijama nije u direktnoj korelaciji sa odnosom prema institucijama i ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori.

Dakle, sve su ovo indikatori koji se mogu naći u Izvještaju, i svaki od njih se može pratiti kvartalno. Bilo kako bilo, crnogorsko društvo je još uvek politički podijeljeno društvo u kome stare-nove podele u velikoj meri kreiraju manihejsku atmosferu u kojoj se jasno mora znati ko je na kojoj strani i ko kome pripada. Ovaj problem jeste suštinski važan problem za identitet crnogorskog društva, i u narednom periodu ostaju krupni zadaci koji se moraju ostvariti u funkciji etabliranja građanskog poretka koji će prevazići postojeće podjele i pospješiti sveukupni demokratski razvoj crnogorskog društva.

Februar 2007

Na narednim stranicama predstavimo vam rezultate redovnog CEDEM-ovog ispitivanja javnog mnjenja, sprovedenog u periodu od 09 do 18.02. 2007. godine. Istraživanje je obavljeno na uzorku od 1000 punoljetnih ispitanika iz devet crnogorskih opština i to: Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Podgorica, Nikšić, Cetinje, Herceg Novi, Bar i Ulcinj. Primijenjen je CEDEM-ov standardni dvostruko stratifikovani uzorak sa slučajnim izborom ispitanika u finalnim jedinicama. U svakom popisnom krugu učestvovalo je između 5 i 7 ispitanika. U konačnom ishodu, uzorak je reprezentativan za cjelokupno punoljetno stanovništvo Crne Gore. Reprezentativnost uzorka je korigovana post-stratifikacijskom procedurom ponderisanja, pri čemu su kao princip korekcije korišteni podaci sa posljednjeg popisa, a kriterijumi su bili pol, nacionalna pripadnost i godine ispitanika. Granice korekcije uzorka procedurom ponderisanja su 8%. Kao što se iz tabela (1-5) može vidjeti po svim ključnim varijablama, koje na osnovu dosadašnjih analiza određuju javno mjenje, uzorak potpuno odgovara rezultatima popisa. Standardno su u pogledu obrazovanja uzorkom relativno deprivirane kategorije manje obrazovane populacije. Sve u svemu, standardna greška uzorka u odnosu na demografsku strukturu kreće se od 1-1.5%.

Tabela 1: Polna struktura ispitanika

Pol	%
Muški	50.8
Ženski	49.2
UKUPNO	100.0

Tabela 2: Starosna struktura ispitanika

Kategorije	%
od 18 do 34 godina	37.5
od 35 do 54 godina	40.4
preko 55 godina	21.6
Bez odgovora	0.5
UKUPNO	100.0

Tabela 3: Nacionalna struktura ispitanika

Nacionalna pripadnost	%
Crnogorci	46.2
Srbi	34.2
Bošnjaci	3.5
Albanaci	4.8
Muslimani	8.9
Hrvati	1.2
Ostali	1.3
UKUPNO	100.0

Tabela 4 : Konfesionalna struktura ispitanika

Vjeroispovjest ispitanika	%
Pravoslavna	74.4
Islamska	18.5
Katolička	3.2
Ateista (nije vjernik)	3.9
UKUPNO	100.0

1. POVJERENJE U INSTITUCIJE

Prvi set pitanja u ovom istraživanju imao je za cilj da utvrdi rejting institucija. Kao i u ranijim slučajevima, rejting mjerimo petostepenom ljestvicom procjene, a kao rezultate mjerenja prezentiramo srednje vrijednosti. Rezultati pokazuju da najveće povjerenje uživa Srpska pravoslavna crkva (3,29).

Naime, SPC se primarno percipira kao vjerska institucija, te politička zbivanja ne utiču na njen rejting. Sa stanovišta ranga povjerenja u institucije, Skupština Crne Gore je značajno više ocijenjena nego u prednodnom periodu i time je u ovom trenutku druga u ukupnom rangu (2,96), i prva po rangu u kategoriji političkih institucija. Ujedno to je jedina institucija koja bilježi pozitivan trend. Rast povjerenja u crnogorsku Skupštinu ukazuje na činjenicu da se nakon izbora politička scena u Skupštini razlikuje od one koja je odlikovala rad ovog tijela u prethodnim godinama i

da se šarenolikost parlamenta kao i dinamika političkih procesa unutar njega pozitivno ocjenjuje od strane građana.

Sa stanovišta trenda, osim kada je riječ o Skupštini sve ostale institucije bilježe pad tako da se na trećem mjestu nalazi predsjednik Crne Gore (2,69), zatim slijedi vlada (2,56) i policija (2,47). Dok su najlošije od strane građana ocijenjena Crnogorska pravoslavna crkva (2,35), sudstvo (2,26) i na kraju političke partije (2,16). Iz naprijed navedenog možemo ustvdiiti da raste kriza povjerenja u institucije sistema, a da komparativno najviši pad bilježi sudstvo Crne Gore. Dakle, nema sumnji da je javno mnjenje negativno reagovalo na određene situacione varijable i političku komunikaciju koja je uslijedila nakon pojedinih događaja koji su najneposrednije vezani za ovu granu vlasti u Crnoj Gori.

Tabela 5: Povjerenje u institucije na nivou ukupne skupine ispitanika

RANG/ INSTITUCIJA	N	K	SD
Srpsku pravoslavnu crkvu	806	3,29	1,667
Skupštinu Crne Gore	979	2,96	2,124
Predsjednika Crne Gore	919	2,69	1,439
Vladu Crne Gore	923	2,56	1,384
Policiju Crne Gore	927	2,47	1,335
Crnogorsku pravoslavnu crkvu	733	2,35	1,518
Sudstvo Crne Gore	898	2,26	1,245
Političke partije u Crnoj Gori	894	2,16	1,126

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; **K-**koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

U koliko se rezultati mjerenja analiziraju sa stanovišta pristalica partija koje su na vlasti može se primijetiti da je najbolje kotiran predsjednik Crne Gore (3,98) kao što iskazuju i veoma visoko povjerenje prema vladi (3,79). Sa druge strane, pristalice opozicionih partija daleko najvišu ocjenu daju Srpskoj pravoslavnoj crkvi (3,86). Konačno, građani koji nemaju jasan partijski preferencijal i koji apstiniraju na izborima, takođe, najviše povjerenja iskazuju prema SPC (3,13).

Tabela 6. Pristalice vladajućih partija

RANG/INSTITUCIJA	N	K	SD
Predsjednika Crne Gore	277	3,98	1,099
Vladu Crne Gore	279	3,79	1,181
Skupštinu Crne Gore	284	3,67	1,540
Crnogorsku pravoslavnu crkvu	206	3,44	1,440
Policiju Crne Gore	277	3,41	1,268
Sudstvo Crne Gore	261	3,06	1,323
Političke partije u Crnoj Gori	259	2,88	1,189
Srpsku pravoslavnu crkvu	202	2,53	1,552

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

Tabela 7. Pristalice opozicionih partija

RANG/INSTITUCIJA	N	K	SD
Srpsku pravoslavnu crkvu	343	3,86	1,486
Skupštinu Crne Gore	375	2,49	2,110
Policiju Crne Gore	361	2,02	1,109
Predsjednika Crne Gore	357	2,01	1,128
Vladu Crne Gore	356	1,92	1,041
Sudstvo Crne Gore	346	1,92	1,022
Političke partije u Crnoj Gori	352	1,90	,934
Crnogorsku pravoslavnu crkvu	308	1,80	1,276

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

Tabela 8. Neopredijeljeni i apstinenti

RANG/INSTITUCIJA	N	K	SD
Srpsku pravoslavnu crkvu	261	3,13	1,716
Skupštinu Crne Gore	320	2,88	2,407
Predsjednika Crne Gore	285	2,31	1,256
Policiju Crne Gore	289	2,15	1,204
Vladu Crne Gore	287	2,14	1,143
Crnogorsku pravoslavnu crkvu	219	2,08	1,365
Sudstvo Crne Gore	291	1,94	1,077
Političke partije u Crnoj Gori	283	1,81	0,974

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

2. RAD POLITIČKIH PARTIJA U PARLAMENTU

Vrednujući rad političkih partija u parlamentu građani su najviše ocijenili Pokret za promjene (2,68) a tek zatim vladajući DPS (2,58). Očito je da građani zapažaju i visoko vrednuju rad Pokreta u parlamentu i to dugoročno predstavlja solidnu osnovu za promociju ove partije.

Kad se radi o ocjeni rada političkih partija u parlamentu od strane pristalica partija koje su na vlasti (tabela 10), kao što se moglo i očekivati najveće ocjene dobila je vladajuća DPS (4,26), zatim SDP (3,65), dok je na trećem mjestu Pokret za promjene (2,45). Sto se tiče pristalica opozicionih stranaka (tabela 11) oni su najveću ocjenu dali Pokretu za promjene (3,09), dok je odmah iza njega Srpska narodna stranka (2,93) pa zatim Srpski radikalni (2,61). I na kraju svoju ocjenu rada političkih partija u parlamentu dali su i neopredijeljeni građani i politički apstinenti (tabela 12) i to vrednujući Pokret za promjene najviše (2,36), zatim DPS (1,96).

Tabela 9. Rad političkih partija u parlamentu na nivou ukupne skupine ispitanika

Rang	N	K	SD
PZP / Pokret za promjene	869	2.68	1.357
DPS / Demokratska partija socijalista	894	2.58	1.579
SDP / Socijaldemokratska partija	876	2.30	1.447
SNS / Srpska narodna stranka	854	2.19	1.433
Srpski radikali	829	1.96	1.404
NS / Narodna stranka	855	1.93	1.192
SNP / Socijalistička narodna partija	851	1.92	1.214
LPCG / Liberalna partija CG	831	1.90	1.165
DSS / Demokratska srpska stranka	842	1.83	1.153
NSS / Narodna socijalistička stranka	816	1.68	1.031
DSJ / Demokratska stranka jedinstva	798	1.62	0.982
Bošnjačka stranka	805	1.55	0.971
DUA / Demokratska unija Albanaca	794	1.52	0.990
DSCG / Demokratski savez u CG	780	1.51	0.914
HGI / Hrvatska građanska inicijativa	775	1.46	0.900
"Albanska alternativa"	783	1.41	0.882

Tabela 10. Pristalice vladajućih partija

RANG	N	K	SD
DPS / Demokratska partija socijalista	281	4,26	1,064
SDP / Socijaldemokratska partija	271	3,65	1,264
PZP / Pokret za promjene	265	2,45	1,233
LPCG / Liberalna partija CG	253	2,37	1,187
DUA / Demokratska unija Albanaca	238	1,84	1,134
Bošnjačka stranka	248	1,78	1,070
HGI / Hrvatska građanska inicijativa	232	1,76	1,047
DSCG / Demokratski savez u CG	230	1,75	0,975
"Albanska alternativa"	233	1,65	0,982
SNP / Socijalistička narodna partija	259	1,46	0,807
SNS / Srpska narodna stranka	254	1,39	0,801
NS / Narodna stranka	259	1,39	0,746
DSJ / Demokratska stranka jedinstva	244	1,33	0,664
NSS / Narodna socijalistička stranka	251	1,31	0,671
DSS / Demokratska srpska stranka	253	1,29	0,655
Srpski radikali	248	1,26	0,704

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

Tabela 11: Pristalice opozicionih partija

RANG	N	K	SD
PZP / Pokret za promjene	349	3,09	1,399
SNS / Srpska narodna stranka	355	2,93	1,524
Srpski radikali	342	2,61	1,616
NS / Narodna stranka	347	2,44	1,318
SNP / Socijalistička narodna partija	347	2,42	1,383
DSS / Demokratska srpska stranka	344	2,31	1,303
NSS / Narodna socijalistička stranka	326	2,06	1,221
DSJ / Demokratska stranka jedinstva	324	1,94	1,169
LPCG / Liberalna partija CG	338	1,73	1,184
DPS / Demokratska partija socijalista	351	1,70	1,056
SDP / Socijaldemokratska partija	347	1,61	1,053
Bošnjačka stranka	327	1,50	0,979
DSCG / Demokratski savez u CG	324	1,40	0,846
DUA / Demokratska unija Albanaca	330	1,39	0,894
HGI / Hrvatska građanska inicijativa	323	1,39	0,872
"Albanska alternativa"	330	1,34	0,862

Tabela 12: Neopredijeljeni i apstinenti

RANG	N	K	SD
PZP / Pokret za promjene	255	2,36	1,281
DPS / Demokratska partija socijalista	262	1,96	1,169
SNS / Srpska narodna stranka	246	1,94	1,272
SDP / Socijaldemokratska partija	257	1,81	1,074
NS / Narodna stranka	249	1,77	1,096
Srpski radikali	239	1,74	1,202
SNP / Socijalistička narodna partija	246	1,72	1,060
DSS / Demokratska srpska stranka	245	1,71	1,056
LPCG / Liberalna partija CG	240	1,63	0,949
NSS / Narodna socijalistička stranka	239	1,55	0,882
DSJ / Demokratska stranka jedinstva	229	1,47	0,837
DSCG / Demokratski savez u CG	226	1,43	0,904
DUA / Demokratska unija Albanaca	226	1,37	0,880
Bošnjačka stranka	230	1,36	0,788
"Albanska alternativa"	220	1,27	0,742
HGI / Hrvatska građanska inicijativa	220	1,26	0,665

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

3. ZADOVOLJSTVO RADOM VLADE CRNE GORE

Mjerenje zadovoljstva Vladom standardno predstavlja predmet naših istraživanja. Podaci koje smo dobili prilikom ispitivanja javnog mnjenja pokazuju da građani generalno nijesu zadovoljni njenim radom. Osim što je ukupno nezadovoljstvo veće od ukupnog zadovoljstva i trend je negativan, naime nezadovoljstvo radom Vlade u kontinuitetu raste, bez obzira što je došlo do promjene premijera. Kumulativno, preko 35% ispitanika izražava stav da u manjem ili većem stepenu nijesu zadovoljni radom crnogorske Vlade, naspram nešto više od 20% ispitanika koji su zadovoljni njenim učinkom, u manjem ili većem stepenu.

Tabela 13: Da li ste zadovoljni dosadašnjim učinkom Vlade Željka Šturanovića

Modaliteti odgovora	N	%
Veoma sam nezadovoljan	172	17,6
Uglavnom sam nezadovoljan	174	17,9
Nijesam ni zadovoljan ni nezadovoljan	430	44,2
Uglavnom sam zadovoljan	147	15,1
Veoma sam zadovoljan	50	5,1

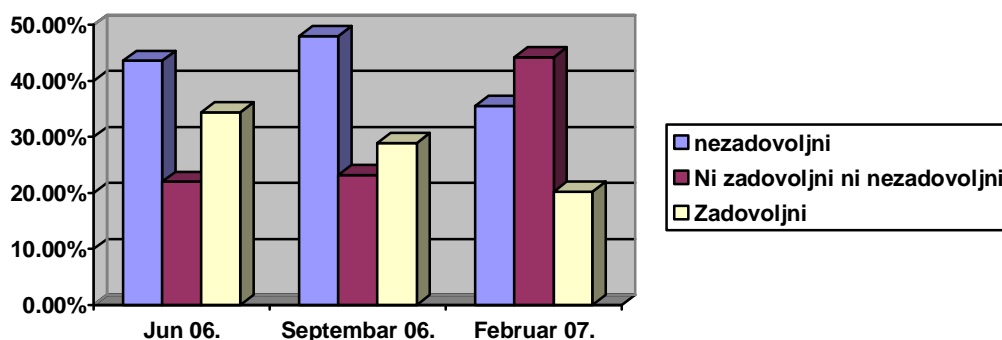
Tabela 14: Zadovoljstvo radom Vlade Crne Gore u percepciji pristalica različitih partijskih grupacija

Izborna preferencija	Zadovoljstvo učinkom Vlade				
	Veoma nezadovoljan	Uglavnom nezadovoljan	Niti zadovoljan niti nezadovoljan	Uglavnom zadovoljan	Veoma zadovoljan
Pristalice vladajućih partija	3.8	9.8	36.7	35.3	14.3
Pristalice opozicionih partija	26.1	24.0	40.3	8.3	1.3
Neopredijeljeni i apstinenti	20.1	17.8	55.7	5.1	1.3

Tabela 15: Zadovoljstvo radom Vlade trendovi (jun 06, septembar 06 i februar 07)

Modaliteti odgovora	Jun 06.	Septembar 06.	Februar 07.
Nezadovoljni	43,60%	48,00%	35,50%
Ni zadovoljni ni nezadovoljni	22,00%	23,20%	44,20%
Zadovoljni	34,40%	28,90%	20,20%

Komparativnom analizom možemo potvrditi gore navedenu konstataciju da povjerenje u Vladu iz perioda u period opada. Kao razlog za ovaj trend nameće se činjenica da se zadovoljstvo uzrokovano referendumom smanjuje prvenstveno iz razloga što nema vidnog napretka, naročito u području ekonomije odnosno nema porasta standarda građana (tabela 15).

4. REFORMSKI KAPACITETI MINISTARSTAVA U PRAVCU EU INTEGRACIJA

Ocjenjujući reformske kapacitete ministarstava u pravcu EU integracija, može se reći da su sva ministarstva negativno ocijenjena. Komparativno, najbolje je ocijenjeno ministarstvo turizma i zaštite životne sredine (2,35). Nakon toga slijedi ministarstvo kulture sporta i medija i ministarstvo inostranih poslova sa identičnom ocjenom (2,31), pa sve do ministarstva pravde koje je najlošije kotirano (1,98).

Tabela 16: Reformski kapacitet ministarstava u pravcu EU integracija - rang

Ministarstvo	N	K	SD
Ministarstvo turizma i zaštite živ.sredine	783	2,35	1,052
Ministarstvo kulture,sporta i medija	759	2,31	1,027
Ministarstvo inostranih poslova	757	2,31	1,066
Ministarstvo poljoprivrede	773	2,25	1,030
Ministarstvo prosvjete i nauke	797	2,22	1,009
Ministarstvo ekonomskog razvoja	771	2,19	1,044
Ministarstvo finansija	777	2,17	0,995
Ministarstvo pomorstva i saobraćaja	767	2,15	0,966
Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manj.prava	755	2,14	1,056
Ministarstvo unutrašnjih poslova	788	2,13	0,973
Ministarstvo odbrane	755	2,11	0,998
Ministarstvo zdravlja i soc.staranja	772	2,04	1,016
Ministarstvo pravde	783	1,98	0,919

N - broj ispitanika koji su iznijeli stav; K - koeficijent povjerenja;
SD - standardna devijacija

5. POVJERENJE U POLITIČARE

Povjerenje u političke ličnosti standardno je sastavni dio naših istraživanja. Posljednja sondaža pokazuje da je najpopularniji političar aktuelni premijer Željko Šturanović (2,99) , dok je pri tom Vlada čiji je on mandatar dobila nisku ocjenu, očito da se ova procjena zasniva na nekim drugim kvalitetima premijera, a ne na radu njegove Vlade. Drugu najveću ocjenu građani su dali lideru Pokreta za promjene Nebojši Medojeviću (2,93) dok je na trećem mjestu lider DPS-a i bivši premijer Milo Đukanović (2,86).

Tabela 17: Rejting političara na nivou ukupne skupine ispitanika

Rang političara	PO	SD
1 Željko ŠTURANOVIĆ	2.99	1.443
2 Nebojša MEDOJEVIĆ	2.93	1.441
3 Milo ĐUKANOVIĆ	2.86	1.700
4 Filip VUJANOVIĆ	2.82	1.485
5 Andrija MANDIĆ	2.34	1.433
6 Ranko KRIVOKAPIĆ	2.32	1.504
7 Srđan MILIĆ	2.04	1.199

8	Miodrag ŽIVKOVIĆ	1.99	1.183
9	Predrag POPOVIĆ	1.97	1.183
10	Ranko KADIĆ	1.94	1.204
11	Zoran ŽIŽIĆ	1.88	1.216
12	Emilo LABUDOVIĆ	1.87	1.274
13	Ferhat DINOŠA	1.77	1.191
14	Mehmet BARDHI	1.55	0.940
15	Rafet HUSOVIĆ	1.46	0.892
16	Vasilj SINIŠTAJ	1.36	0.755

PO – prosječna ocjena; SD – standardna devijacija;

Povjerenje u političare možemo posmatrati i sa stanovišta pristalica različitih političkih opcija. Milo Đukanović je neprikosnoveni lider kod pristalica vladajućih partija (4,53), na drugom mjestu je Filip Vujanović (4,13) dok je treći Željko Šturanović (4,04). Na drugoj strani kod pristalica opozicionih partija najveću ocjenu dobio je Nebojša Medojević (3,50) a nakon njega Andrija Mandić (3,02) pa Željko Šturanović (2,49). Kada su neopredijeljeni i apstinenti u pitanju najbolje ocijenjeni političar u njihovoj percepciji je lider Pokreta za promjene Nebojša Medojević (2,63) dok su iza njega Željko Šturanović (2,58) i Filip Vujanović (2,37).

Tabela 18: Rang - pristalice vladajućih partija

Rang političara	PO	SD
Milo ĐUKANOVIĆ	4,53	0,995
Filip VUJANOVIĆ	4,13	1,041
Željko ŠTURANOVIĆ	4,04	1,083
Ranko KRIVOKAPIĆ	3,74	1,303
Nebojša MEDOJEVIĆ	2,47	1,275
Miodrag ŽIVKOVIĆ	2,37	1,231
Ferhat DINOŠA	2,28	1,349
Rafet HUSOVIĆ	1,82	1,019
Mehmet BARDHI	1,76	0,997
Srdan MILIĆ	1,73	0,980
Andrija MANDIĆ	1,68	1,053
Vasilj SINIŠTAJ	1,63	0,896
Predrag POPOVIĆ	1,52	0,878
Ranko KADIĆ	1,44	0,794
Zoran ŽIŽIĆ	1,40	0,799
Emilo LABUDOVIĆ	1,34	0,778

Tabela 19: Rang - pristalice opozicionih partija

Rang političara	PO	SD
Nebojša MEDOJEVIĆ	3,50	1,383
Andrija MANDIĆ	3,02	1,517
Željko ŠTURANOVIĆ	2,49	1,340
Predrag POPOVIĆ	2,48	1,274
Ranko KADIĆ	2,46	1,326
Srdan MILIĆ	2,44	1,315
Zoran ŽIŽIĆ	2,39	1,388
Emilo LABUDOVIĆ	2,34	1,411
Filip VUJANOVIĆ	2,14	1,244
Milo ĐUKANOVIĆ	1,95	1,320
Miodrag ŽIVKOVIĆ	1,81	1,149
Ranko KRIVOKAPIĆ	1,55	1,038
Ferhat DINOŠA	1,53	1,023
Mehmet BARDHI	1,51	0,923
Rafet HUSOVIĆ	1,32	0,775
Vasilj SINIŠTAJ	1,29	0,716

Tabela 20: Rang - neopredijeljeni i apstinenti

Rang političara	PO	SD
Nebojša MEDOJEVIĆ	2,63	1,423
Željko ŠTURANOVIĆ	2,58	1,337
Filip VUJANOVIĆ	2,37	1,295
Milo ĐUKANOVIĆ	2,35	1,465
Andrija MANDIĆ	2,05	1,233
Ranko KRIVOKAPIĆ	1,88	1,173
Miodrag ŽIVKOVIĆ	1,84	1,089
Srdan MILIĆ	1,77	1,057
Emilo LABUDOVIĆ	1,74	1,236
Ranko KADIĆ	1,72	1,090
Predrag POPOVIĆ	1,72	1,054
Zoran ŽIŽIĆ	1,65	1,040
Ferhat DINOŠA	1,58	1,078
Mehmet BARDHI	1,41	0,869
Rafet HUSOVIĆ	1,30	0,798
Vasilj SINIŠTAJ	1,18	0,547

6. USTAVNO PITANJE

Kada je riječ o mišljenju građana povodom mogućeg dogovora oko donošenja novog Ustava Crne Gore, može se reći da u javnom mnjenju postoji optimizam. Naime, 2/3 građana izražava uvjerenje (u različitom stepenu) da će se partije dogovoriti oko novog Ustava. Pri tom je indikativno da, i po ovom pitanju postoje značajne razlike u stavu kada je riječ o pristalicama vladajućih i opozicionih partija.

Tabela 21: Da li će se partije u parlamentu dogovoriti oko donošenja novog Ustava Crne Gore?

Modaliteti odgovora	N	%
Da, siguran sam da hoće	147	16,0
Vjerujem da hoće	467	51,0
Vjerujem da neće	167	18,3
Ne, siguran sam da neće	135	14,7

Tabela 22: Stanovište pristalica različitih političkih opcija

Izborna preferencija	Stav (%)			
	Da, siguran sam da hoće	Vjerujem da hoće	Vjerujem da neće	Ne, siguran sam da neće
Pristalice vladajućih partija	32.5	56.0	5.2	6.3
Pristalice opozicionih partija	7.3	48.9	26.8	17.0
Neopredijeljeni i apstinenti	16.0	51.1	18.2	14.6

7. IZBORNA PREFERENCIJA

Ubrzo nakon referenduma desili su se i parlamentarni izbori, koji su kao sto je i bilo očekivano “garantovali” pobjedu na izborima političkoj opciji koja se zalagala za nezavisnost. Izborna preferencija u ovom slučaju praktično predstavlja refleks referendumskih dešavanja. Trenutna situacija po ovom pitanju je u mnogome različita od one koju smo imali neposredno nakon referenduma. Kao razlog za ovaj trend nameće se činjenica da se zadovoljstvo uzrokovano referendumom smanjuje u svjetlu činjenice da nema vidnog napretka na području porasta standarda građana.

Naše istraživanje pokazuje da ukoliko bi se sada održali izbori najveći broj glasova bi dobila DPS (24%) iako je komparativno ovaj broj glasova značajno manji u odnosu na broj glasova koje je ova partija (u koaliciji sa SDP – om) dobila na izborima. Pokret za promjene ima pozitivan trend i ova partija bi osvojila u ovom trenutku 15,8% glasova ukupnog biračkog tijela. Srpska narodna stranka bi osvojila 7,5% dok najveći pad bilježimo u slučaju SNP- a (4,0). Dakle, očito je da je smjena lidera, loš izborni rezultat i donekle promjena političke orijentacije uslovlila značajan gubitak podrške ovoj partiji u biračkom tijelu. Konačno, SDP bi osvojila 3,1% glasova ukupnog biračkog tijela, dok bi u ovom trenutku od svih ostalih partija još jedino Srpski radikali mogli da računaju na ulazak u parlament, budući da bi za ovu partiju glasalo 2,8% birača na nivou cjelokupne populacije. Sve ostale partije su, u ovom trenutku, ispod 2% na nivou ukupnog biračkog tijela.

Tabela 23: Ukoliko bi se sledeće nedelje održali parlamentarni izbori, kojoj partiji bi Vi dali svoj glas?

Partije	N	%
DPS / Demokratska partija socijalista	239	24,0
SDP / Socijaldemokratska partija	30	3,1
PZP / Pokret za promjene	157	15,8
SNS / Srpska narodna stranka	74	7,5
SNP / Socijalistička narodna partija	40	4,0
NS / Narodna stranka	10	1,0
DSS / Demokratska srpska stranka	3	0,3
LPCG / Liberalna partija CG	19	1,9
DSJ / Demokratska stranka jedinstva	1	0,1
Bošnjačka stranka	17	1,8
DUA / Demokratska unija Albanaca	16	1,6
"Albanska alternativa"	6	0,6
HGI / Hrvatska građanska inicijativa	4	0,4
Srpski radikali	28	2,8
Nekoj drugoj	24	2,4
Ne bih izašao na te izbore	294	29,6
Bez odgovora	32	3,2

8. POVJERENJE U MEDIJE

Povjerenje koje građani imaju u odnosu na TV stanice koje emituju svoj program na teritoriji Crne Gore standardno je sastavni dio naših istraživanja. Kada je o televiziji riječ, podaci našeg februaruskog mjerenja (tabela 22.) pokazuju nekoliko interesantnih rezultata. Prije svega Javni servis TVCG bilježi blagi pad, (sa 28,5 na 26,3), dok TV IN bilježi rast sa 23,8% na 27% građana koji imaju najviše povjerenja u ovu televiziju. Blagi rast takođe beleži TV PINK (sa 13,6 na 16,2), dok smo najveći pad registrovali kod TV ELMAG (sa 16,0 na 10,8).

Tabela 24: Navedite TV stanicu u koju imate najviše povjerenja (trend)

TV stanice	Jan. 05. %	Maj 05. %	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb 07. %
TV CG	27.4	26.4	27.4	25.6	29.0	28.5	26.3
TV ELMAG	10.2	13.2	12.9	9.8	13.7	16.0	10.8
TV MONTENA	5.7	5.7	7.9	6.0	4.7	3.5	3.6
TV MBC	3.6	3.9	2.8	2.6	2.1	2.8	2.3
TV PINK	26.3	19.4	21.0	21.8	13.3	13.6	16.2
TV IN	19.3	22.4	22.5	22.7	28.7	23.8	27.0
ATLAS TV	-	-	-	-	2.3	-	-
RTS	6.5	1.5	1.9	2.7	1.6	2.0	1.4
Ostale TV	1.0	7.5	3.7	8.9	4.7	9.9	12.5

Kad je o Podgorici riječ (tabela 25) trend pokazuje da je na prvom mjestu TV IN (32,2) , dok je na drugom mjestu Javni servis TVCG (24,5).

Tabela 25: Povjerenje u TV stanice na nivou Podgorice (trend)

TV stanice	Jan. 05. %	Maj 05. %	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb. 07. %
TV CG	26.6	26.0	29.5	24.2	24.2	29.8	24.5
TV ELMAG	11.8	17.2	11.4	13.0	15.8	13.5	11.4
TV MONTENA	13.9	11.0	16.4	12.4	7.4	7.7	7.3
TV MBC	2.5	4.0	3.0	1.8	2.1	4.3	1.1
TV PINK	18.1	16.3	17.7	22.5	11.1	11.5	16.7
TV IN	18.6	17.4	20.5	22.4	35.8	27.4	32.2
ATLAS TV	-	-	-	-	2.6	-	-
RTS	7.6	0.5	-	0.5	-	-	0.6
Ostale TV	0.8	7.5	1.5	3.2	1.1	5.8	6.1

Mjerenje povjerenja u radio (tabela 26) pokazuje, da je Radio Crne Gore radio kome građani Crne Gore najviše vjeruju, iako i u ovom pogledu Javni servis belježi pad (sa 28,8% na 22,2%). Slijedi radio Elmag sa povjerenjem od 20,3%, ali i kada je o ovoj stanici riječ, bilježimo negativan trend (- 4,8%). Međutim, naglašeno pozitivan trend mjerimo kod Radija D (sa 4,9 na 11%).

Tabela 26: Povjerenje u radio stanice – trend –

Radio stanice	Jan. 05. %	Maj 05. %	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb. 07. %
Radio Crne Gore	24.4	24.5	30.5	28.6	30.3	28.8	22.2
Radio Elmag	23.7	23.5	25.2	22.8	23.4	25.1	20.3
Radio D	7.6	6.0	5.4	8.4	8.6	4.9	11.0
Antena M	4.3	5.3	6.2	3.6	6.3	5.1	5.5
Radio Montena	4.5	4.1	4.9	2.5	2.0	4.2	2.6
Radio Svetigora	3.6	1.5	1.5	1.9	1.4	2.2	2.1
Radio Slobodna Evropa	2.8	1.5	0.9	0.6	0.6	0.5	1.9
Lokalne radio stanice	23.1	30.3	17.2	22.9	19.3	17.0	25.8
Ostale radio stanice	5.9	3.2	8.3	8.9	8.2	12.1	8.6

JAVNO MNJENJE CRNE GORE

Na nivou Podgorice najslušaniji je Radio D sa naglašeno pozitivnim trendom (27,9%), zatim slijede Radio Crne Gore (23,4) i Radio Elmag (12,6)

Tabela 27: Povjerenja u radio stanice na nivou Podgorice - trend –

Radio stanice	Jan. 05. %	Maj 05. %	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb. 07. %
Radio Crne Gore	27.4	23.6	33.8	31.1	30.5	32.0	23.4
Radio Elmag	18.8	18.3	18.6	19.5	17.9	21.1	12.6
Radio D	20.4	17.8	16.0	20.7	22.5	17.0	27.9
Antena M	9.7	12.0	10.8	7.0	13.2	10.9	8.7
Radio Montena	6.5	5.2	7.0	6.6	2.0	7.5	3.4
Radio Svetigora	2.2	1.0	0.5	0.4	-	0.7	0.5
Radio Slobodna Evropa	1.6	2.1	-	0.9	-	-	2.2
Lokalne radio stanice	6.5	14.7	0.5	11.6	4.0	2.7	9.8
Ostale radio stanice	7.0	5.2	12.8	2.2	9.9	8.2	11.5

Ispitivanje povjerenja u medije zaključili smo mjerenjem povjerenja u dnevnu štampu, pri tom smo utvrdili da građani i dalje najviše povjerenja imaju u Vijesti, mada je trend negativan (sa 47,9% na 44%). Drugo mjesto po povjerenju zauzima dnevnik Dan, koji bilježi blagi rast (sa 33% na 35,1%). Konačno, treća po povjerenju je Pobjeda i ova dnevna novina bilježi blagi rast (sa 12,6% na 14,1%).

Tabela 28: Povjerenje u dnevne novine – trend-

Dnevne novine	Jan. 05. %	Maj 05. %	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb. 07. %
POBJEDA	14.2	12.6	15.3	15.6	13.0	12.6	14.1
VIJESTI	41.8	41.3	41.5	43.9	46.7	47.9	44.0
DAN	31.9	33.4	34.1	27.8	31.9	33.0	35.1
REPUBLIKA	1.1	1.0	1.1	0.4	1.6	1.4	0.7
POLITIKA	1.4	0.9	0.4	2.5	0.9	1.0	0.7
VEČERNJE NOVOSTI	5.8	6.8	5.6	7.0	5.3	3.3	2.2
BLIC	0.6	1.1	0.9	0.5	-	-	0.1
OSTALE NOVINE	3.4	2.9	1.1	2.2	0.6	0.7	3.0

9. NATO, EU, HAG

Crna Gora je na putu evropskih integracija. U ovom procesu saradnja i uključenje u evropske institucije je jedno od ključnih pitanja. Stavove javnog mnjenja o ovim pitanjima mjerili smo i u prethodnim istraživanjima, pa tako i ovog puta (tabela 29). Prije svega, nema nikakvih sumnji da ogromna većina građana podržava članstvo Crne Gore u EU. Takav stav izrazilo je 74% ispitanika što predstavlja stabilnu i veoma visoku podršku za priključenje Crne Gore EU. Kada je riječ o članstvu u NATO, u odnosu na naša prethodna istraživanja, nijesu se desile značajnije promjene, naime, podršku priključenju ovoj vojno političkoj organizaciji u ovom trenutku izražava 36,6% građana Crne Gore. Konačno za potpunu saradnju sa Haškim tribunalom u svakom mogućem obliku se zalaže 45,3% ispitanika, i ovaj podatak je na nivou prethodnih istraživanja.

Tabela 29: Članstvo u Evropskoj Uniji

Modaliteti odgovora	N	%
DA	730	74,0
NE	83	8,4
Nemam određeno mišljenje	173	17,6

Tabela 30: Članstvo u NATO

Modaliteti odgovora	N	%
DA	360	36,6
NE	340	34,6
Nemam određeno mišljenje	283	28,8

Tabela 31: Saradnja sa Haškim tribunalom

Modaliteti odgovora	N	%
DA	446	45,3
NE	321	32,6
Nemam određeno mišljenje	217	22,1

10. OSOLONAC U SPOLJNOJ POLITICI

Pitanje oslonca u spoljnoj politici je nakon referendumu dobilo na značaju obzirom da kao nezavisna država, Crna Gora može intenzivnije i samostalno da upravlja vlastitom spoljnom politikom. Za razliku od prošlih istraživanja gdje smo utvrdili da građani najveći oslonac vide u EU ovog puta sondaža je pokazala da najveći broj građana smatra da se Crna Gora treba oslanjati na Srbiju, a zatim na EU. Sa druge strane, SAD i Rusija se ne doživljavaju kao ključni partneri. Na kraju treba napomenuti da postoji i respektabilan broj građana koji smatraju da se Crna Gora ne treba oslanjati ni na koga posebno u spoljnoj politici (20,5%).

Tabela 32: Oslonci Crne Gore u spoljnoj politici

	Stavovi			
	Nimalo	Malo	U velikoj mjeri	U potpunosti
EU	16.5	21.3	35.2	27.1
SAD	42.0	27.5	18.9	11.6
RUSIJA	30.6	36.6	16.2	16.6
SRBIJA	29.2	20.9	13.5	36.4

Napomena: 20,5% ispitanika smatra da Crna Gora se ne treba oslanjati ni na koga posebno u spoljnoj politici.

JUN 2007

Istraživanje koje vam prezentujemo ovom prilikom sprovedeno je u periodu od 01. do 06.06.2007. Kao i u prethodnim istraživanjima i u ovom akcenat je stavljen na ključna politička pitanja koja su svakodnevna tema u crnogorskom društvu. Primijenjen je CEDEM – ov, standardni dvostruko stratifikovani uzorak sa slučajnim izborom ispitanika u finalnim jedinicama i to na uzorku od 1011 punoljetnih građana Crne Gore iz 9 opština (Pljevlja, Berane, Bijelo Polje, Podgorica, Nikšić, Cetinje, Herceg – Novi, Bar i Ulcinj). Realizovani uzorak je reprezentativan za cjelokupno biračko tijelo Crne Gore, pri čemu je post – stratifikacijski sistem korekcije putem pondera urađen po kriterijumima pola, godina i nacionalne pripadnosti ispitanika. Takođe treba napomenuti da standardna greška uzorka u odnosu na demografsku strukturu iznosi od 1 do 1.5 %. Strukturu uzorka po osnovnim socio – demografskim varijablama možete vidjeti u tabelama 1 – 5.

Tabela 1: Polna struktura ispitanika

Kategorije	%
Muškarci	48.8
Žene	51.2
UKUPNO	100.0

Tabela 2: Starosna struktura ispitanika

Kategorije	%
od 18 do 34 godina	34.0
od 35 do 54 godina	36.4
preko 55 godina	28.9
Bez odgovora	0.7
UKUPNO	100.0

Tabela 3: Obrazovna struktura ispitanika

Kategorije	%
Bez obrazovanja	0.8
Osnovno obrazovanje	12.4
Srednje obrazovanje	60.5
Više obrazovanje	14.9
Visoko obrazovanje	11.4
UKUPNO	100.0

Tabela 4: Vjeroispovijest ispitanika

Kategorije	%
Pravoslavna	75.1
Islamska	17.1
Katolička	4.3
Ateista (nije vjernik)	3.5
UKUPNO	100.0

Tabela 5: Nacionalnost ispitanika

Nacionalnost ispitanika	%
Crnogorci	44.2
Srbi	33.0
Bošnjaci	4.4
Albanaci	4.8
Muslimani	8.2
Hrvati	2.4
Ostali	3.0
UKUPNO	100.0

1. POVJERENJE U INSTITUCIJE

U pogledu pitanja koje se odnosi na povjerenje u crnogorske institucije ne zapažamo bitnije promjene u odnosu na prethodna istraživanja. Dakle, kao instituciju kojoj mogu najviše vjerovati građani i dalje na prvo mjesto stavljaju Srpsku pravoslavnu crkvu. Slijede Predsjednik Crne Gore, Vlada, Policija, Skupština Crne Gore, Sudstvo Crne Gore, Crnogorska pravoslavna crkva i Političke partije.

U odnosu na prethodno istraživanje bilježimo rast povjerenja prema ovoj instituciji. Iz dobijenih podataka možemo izvesti zaključak da se SPC ipak prvenstveno percipira kao vjerska institucija te da se gibanja u političkom životu Crne Gore ne reflektuju negativno na rejting koji ima u društvu.

Tabela 6: Rang povjerenja u institucije

Institucije	N	K	SD
Srpska pravoslavna crkva	812	3.40	1.619
Predsjednik Crne Gore	932	2.86	1.378
Vlada Crne Gore	938	2.80	1.352
Policija Crne Gore	929	2.68	1.295
Skupština Crne Gore	912	2.68	1.254
Sudstvo Crne Gore	918	2.57	1.251
Crnogorska pravoslavna crkva	764	2.55	1.548
Političke partije u Crnoj Gori	887	2.34	1.147

**N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija**

Ovo kao i prethodna istraživanja ukazuju na činjenicu da u Crnoj Gori postoji kriza povjerenja u institucije. Kao razlog za krizu nameću se prvenstveno ekonomska pitanja kao i postojanje konstantnih političkih obračuna između stranaka na političkoj sceni. Političke partije se već standardno nalaze na dnu ljestvice, vjerovatno iz razloga što su upravo one te koje su nosioci verbalnih i političkih obračuna u političkom životu Crne Gore. Policija Crne Gore se nalazi u sredini ljestvice koja mjeri povjerenje u institucije, kao razlog za ovako slab rejting koji uživaju policijski organi, prvenstveno vidimo u činjenici da je veliki broj ubistava, napada na istaknute ličnosti i sl. ostaje bez rezultata u pogledu pronalazjenja počinitelaca ovin djela.

Tabela 7: Rang povjerenja u institucije (Trend)

Institucije	Jun '06	Avg '06	Feb '07	Jun '07
Srpska pravoslavna crkva	3.39	3.35	3.29	3.40
Predsjednik Crne Gore	3.06	2.83	2.69	2.86
Vlada Crne Gore	2.94	2.72	2.56	2.80
Policija Crne Gore	2.87	2.68	2.47	2.68
Skupština Crne Gore	2.84	2.60	2.96	2.68
Sudstvo Crne Gore	2.72	2.55	2.26	2.57
Crnogorska pravoslavna crkva	2.51	2.39	2.35	2.55
Političke partije u Crnoj Gori	2.36	2.23	2.16	2.34

U koliko pogledamo koeficijente koji izražavaju povjerenje u institucije sa stanovišta trenda, lako ćemo uočiti da značajnijih promjena nema. Dakle u samom vrhu je i dalje Srpska pravoslavna crkva dok se na začelju nalaze političke partije u Crnoj Gori. Rang ostalih institucija je manje više isti u svim prethodnim periodima.

2. ZADOVOLJSTVO RADOM VLADE

Mjerenje zadovoljstva radom vlade Željka Šturanovića i ovom prilikom bilo je predmet našeg istraživanja. Podaci koje smo dobili odgovaraju onima koje registrujemo u dužem periodu. Dakle već uobičajeno, kumulativno gledano nepovjerenje u različitim stepenima veće je od povjerenja u vladu Crne Gore. Treba napomenuti da je nepovjerenje gotovo na istom nivou kao prilikom prethodne sondaže sprovedene u februaru, dok na strani povjerenja imamo blagi rast u odnosu na pomenuto istraživanje. Dakle vidimo da 41.1% ispitanika nije ni zadovoljno ni nezadovoljno radom vlade, dok ih je veoma nezadovoljnih 16,1 % i uglavnom nezadovoljnih 18.7%. Oni koji su uglavnom zadovoljni radom vlade čine 18.5% građana, a veoma zadovoljnih radom vlade je samo 5 procenata.

Tabela 8: Zadovoljstvo radom Vlade

Stepen (ne) povjerenja	%
Veoma nezadovoljni	16,1
Uglavnom nezadovoljni	18,7
Ni zadovoljni ni nezadovoljni	41,8
Uglavnom zadovoljni	18,5
Veoma zadovoljni	5,0

Razloge za ovakvo stanje kad je u pitanju nizak stepen povjerenja u vladu treba tražiti u lošoj ekonomskoj situaciji koja je povezana sa visokom stopom nezaposlenosti i na drugoj strani socijalnoj polarizaciji stanovništva koja je opet direktan rezultat liberalizacije tržišta. Takođe česte optužbe koje na račun Vlade stužu od opozicionih partija koje prozivaju Vladu, za umiješanost u kriminal, korupciju, organizovanje netransparentnih privatizacionih procesa. Dakle ovo su neki od mogućih razloga za stanje na ovom polju, koje treba napomenuti, možemo naći u većini tranzicionih društava.

3. USTAVNO PITANJE

Donošenje novog ustava Crne Gore trenutno je nesumnjivo najvažnije i najaktuelnije pitanje. Ono predstavlja predmet sveopšte diskusije i u fokusu je pažnje kako domaće javnosti tako i inostranih institucija koje se bave ustavnim problematikom. Nažalost ono odslikava i podijeljenost koja postoji po svim osnovama u crnogorskom društvu. Pošto je još uvijek nepoznat način na koji će ustav biti donešen ovom prilikom smo našim ispitanicima ponudili dva pitanja koja se odnose na ovu problematiku. Prvi se odnosio na njihovo mišljenje u vezi sa eventualnim donošenjem ustava u crnogorskom parlamentu. Rezultati koje smo tom prilikom dobili govore da građani (sa manjim ili većim stepenom sigurnosti) smatraju da će ustav ipak biti donešen u parlamentu, i da neće biti potrebno raspisivanje referenduma o njegovom usvajanju. Preciznije, 19.6% građana je sigurno da će doći do usvajanja u parlamentu, 29.8% vjeruje da hoće dok je na drugoj strani 15.4% ne vjeruje da će do toga doći i 5.8% je sigurno da neće do toga doći i 29.4% građana nema definisano mišljenje.

Tabela 9: Da li će Parlament usvojiti novi Ustav?

Kategorije	%
Da siguran sam da hoće	19,6
Vjerujem da hoće	29,8
Ne vjerujem da hoće	15,4
Ne, siguran sam da neće	5,8
Ne, znam ne mogu da procijenim	29,4

Vezano za ovu problematiku smatrali smo da je neophodno saznati i trenutno raspoloženje građana po pitanju glasanja na eventualnom referendumu o novom ustavu. Rezultati koje smo dobili ovom prilikom govore da ukoliko stranke ne uspiju da postignu konsenzus i obezbijede neophodnu većinu za usvajanje novog ustava u crnogorskom parlamentu, te druga opcija tj. glasanje na referendumu postane neminovnost. Građani Crne Gore bi većinski optirali za njegovo donošenje (44%) pri čemu treba obratiti pažnju i na veliki broj onih koji ne bi izašli na taj referendum (41.2%).

Tabela 10: Glasanje na referendumu o novom ustavu

Kategorije	%
Za	44,0
Protiv	14,8
Neće izaći na taj referendum	41,2

4. IZBORNA PREFERENCIJA

Mjerenje rejtinga političkih partija standardno predstavlja sastavni dio naših istraživanja. Rezultati koje smo ovom prilikom dobili ne razlikuju se u mnogome od rezultata u februarском istraživanju. Na prvom mjestu se i dalje nalazi DPS (41.1%), ostvarivši i blagi porast povjerenja u odnosu na februarско istaživanje. Slijedeća partija po rejtingu u trenutku posljednje sondaže javnog mnjenja je PZP (22.4%), sa stabilnom i solidnom podrškom u biračkom tijelu Crne Gore i čvrstom pozicijom najjače opozicione partije. Može se primijetiti da PZP-u očito polazi za rukom da pronade modus da u podijeljenoj Crnoj Gori mobilise svoje pristalice. Pokret dugoročno profitira od sukoba i trvenja između vladajuće koalicije i prosrpskih opozicionih stranaka, jer je veliki broj građana umoran od tih sukoba i u PZP-u vidi treću opciju.

Tabela 11: Izborna preferencija

Partije	Izborna preferencija %	Oprijedjeljeni birači %
DPS / Demokratska partija socijalista	28,8	41.1
SDP / Socijaldemokarstka partija	2,5	3.6
PZP / Pokret za promjene	15,7	22.4
SNS / Srpska narodna stranka	8,5	12.2
SNP / Socijalistička narodna partija	4,3	6.1
NS / Narodna stranka	1,6	2.3
LPCG / Liberalna partija CG	2,0	2.8
Srpski radikali	2,1	3.0
Nekoj drugoj	4,7	6.5
Ne bih izašao na te izbore	29,8	

Rejting ostalih partija na političkoj sceni je manje više isti u odnosu na februarsku sondužu. Dakle SNS (12.2%) se nameće kao druga najjača opoziciona partija posle PZP-a. Za njima slijede SNP (6.1%), LPCG(2.8%), NS (2.3%) itd.

5. POVJERENJE U POLITIČARE I JAVNE LIČNOSTI

Standardno smo vršili sondužu povjerenja u političare i javne ličnosti. Rezultati koje smo dobili ukazuju da je Vanja Čalović direktorica nevladine organizacije MANS najpopularnija javna ličnost u Crnoj Gori (3.18). Ovaj podatak nam govori mnogo toga a jedna od činjenica je i ta da je nevladin sektor u Crnoj Gori izuzetno razvijen i da ima značajnu ulogu u društvenom životu.

Tabela 12: Rang političara/javnih ličnosti

Rang političara/javnih ličnosti	N	K	SD
Vanja ČALOVIĆ	864	3.18	1.604
Željko ŠTURANOVIĆ	915	3.14	1.416
Nebojša MEDOJEVIĆ	891	3.10	1.406
Milo ĐUKANOVIĆ	919	3.09	1.684
Filip VUJANOVIĆ	928	2.99	1.468
Gordana ĐUROVIĆ	852	2.86	1.514
Andrija MANDIĆ	874	2.51	1.504

Vujica LAZOVIĆ	768	2.48	1.341
Ranko KRIVOKAPIĆ	919	2.45	1.503
Srdan MILIĆ	802	2.27	1.310
Miodrag ŽIVKOVIĆ	883	2.18	1.258
Predrag POPOVIĆ	873	2.16	1.315
Ranko KADIĆ	843	2.15	1.370
Emilo LABUDOVIĆ	874	2.04	1.334
Zoran ŽIŽIĆ	863	2.01	1.280
Ferhat DINOŠA	864	1.88	1.216
Mehmet BARDHI	857	1.71	1.118
Rafet HUSOVIĆ	787	1.67	1.055
Vasilj SINIŠTAJ	804	1.65	1.017

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; **K**-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

Premijer Željko Šturanović je u samom vrhu ljestvice (3.14), kao i lider PZP-a Nebojša Medojević (3.10). Već standardno vrlo visoko se kotira i predsjednik DPS- a Milo Đukanović (3.09). Filip Vujanović (2.99) i Gordana Đurović (2.86) također imaju veće ocijene u odnosu na ostale političare i javne ličnosti koje bilježe znatno slabije ocijene.

6. POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Novina u junskom istraživanju je i baterija pitanja iz domena poštovanja ljudskih prava i sloboda, koja je imala za cilj da utvrdi trenutno stanje u ovoj oblasti. Dodatni razlog za ovu sondažu je i taj što je protekli period obilovao tvrdnjama o ugroženosti ljudskih prava i sloboda izrečenih od strane političkih partija, nevladinog sektora ili pojedinaca. Ističemo da veća srednja ocijena u ovim slučajevima znači veći stepen nepoštovanja ljudskih prava.

Tabela 13: Poštovanje ljudskih prava i sloboda

Pravo – Sloboda / Stav	N	K	SD
Pravo na fer suđenje u razumnom roku	821	2.91	0.925
Pravo na slobodno uživanje imovine (restitucija, zloupotreba prava gradnje)	799	2.78	0.958
Ženska prava (zaštita žena na radu, pravo na porodijsko odsustvo, sprječavanje nasilja nad ženama)	858	2.72	1.038

Pravo na privatnost (zaštita pisma, i ostale komunikacije-telefon, faks, nepovredivost stana)	821	2.66	1.005
Sloboda izražavanja (u medijima i na javnim mjestima)	858	2.63	1.029
Pravo vjeroispovijesti	870	2.31	1.071
Prava nacionalnih manjina	843	2.25	1.052

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; **K-**koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija

Dakle, možemo primijetiti da građani smatraju da su njihova prava najugroženija po pitanju eventualnog ostvarivanja fer i pravičnog suđenja u razumnom roku (2.91). Dakle tu smo još jedanput dobili potvrdu o manjku efikasnosti crnogorskih sudova, premda poboljšanje stanja u toj oblasti predstavlja jedan od osnovnih uslova za brže priključenje EU. Ne baš dobro stanje, notiramo i kada su u pitanju pravo na slobodno uživanje imovine (2.78), ženska prava (2.72) kao i prava na privatnost (2.66). I na kraju pri samom dnu ljestvice dakle kao prava koja se najmanje ugrožavaju u Crnoj Gori su ona iz oblasti slobode izražavanja, vjeroispovijesti (2.63) i prava nacionalnih manjina (2.31). Na kraju moramo istaći da je stepen ugroženosti prava koje smo izmjerili jeste jako visok po svim oblastima koje smo istraživali i u tom svijetlu treba posmatrati svako tumačenje rezultata.

7. STEPEN KORUPCIJE

Kao novina u odnosu na predhodnu sondažu jeste dio u kom se bavimo određivanjem percepcije građana u vezi sa korupcijom u crnogorskom društvu putem cjelovite analize svih njegovih segmenata s ciljem kreiranja realne procjene o stepenu ugroženosti crnogorskog društva ovom pojavom.

Kao što se i moglo očekivati jer spada u 'tradicionalno' najugroženije institucije na prvom mjestu našao se carinski sistem (7.21) a odmah iza njega slijede oblast zdravstva(7.04), sudstva (6.90) i institucija policije (6.85). Narednu, uslovno rečeno grupaciju prema stepenu ugroženosti, formiraju redom opštinske službe, tužilaštvo, državne službe i visoko školstvo. Oblasti medija, sporta, srednjeg i osnovnog školstva dobile su bolje ocijene od strane ispitanika ali čak i u ovim oblastima koeficijent nije zanemarljiv osim možda s izuzetkom osnovnog školstva.

Generalno gledano razlike između 'vodećih' nisu velike i realno je očekivati promjene prilikom slijedećih istraživanja. Izmjerene vrijednosti jesu visoke i ukazuju na potrebe efikasnijeg djelovanja na suzbijanju korupcije u određenim oblastima ali ne možemo reći da je stanje alarmantno. Možda interesantan detalj jeste to da se oblast sudstva nalazi iza oblasti zdravstva što jeste pomalo neočekivano ali sasvim u skladu s

mentalitetom crnogorskih građana i kontinuiranim deficitom novčanih sredstava prijeko potrebnih ovom važnom segmentu svakog društva.

Tabela 14: Po vašem mišljenju koja je oblast institucija/ najugroženija korupcijom?

Institucija / oblast	N	K	SD
Carina	877	7.21	3.098
Zdravstvo	905	7.04	3.223
Sudstvo	876	6.90	3.090
Policija	882	6.85	3.114
Opštinske službe	857	6.71	3.231
Tužilaštvo	857	6.70	3.132
Državne službe	852	6.64	3.149
Visoko školstvo (Univerzitet)	870	6.07	3.332
Mediji (TV, radio, novine)	853	5.88	3.271
Sport	850	5.64	3.389
Srednje školstvo	878	5.15	3.407
Osnovno školstvo	876	4.38	3.476

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja; SD-standardna devijacija

8. ZAKON O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

Kada je u pitanju zakon o slobodnom pristupu informacijama polazimo najprije od toga koliko su uopšte građani obaviješteni o ovom bitnom pravnom aktu i uopšte o benefitima koje ovaj pravni akt može donijeti građanima Crne Gore. Tu dolazimo do saznanja da više od trećine građana ne zna za njegovo postojanje (38.1%), a od drugog dijela više je ispitanika koji znaju samo da postoji od onih koji znaju i njegovu konkretnu sadržinu.

Tabela 15: Da li ste upoznati da u Crnoj Gori postoji Zakon o slobodnom pristupu informacijama, po kome građani i organizacije imaju pravo na pristup informacijama u posjedu državnih, odnosno javnih službi?

STAV	%
Da upoznati su sa njegovim odredbama	28,7
Čuli su za taj zakon ali nijesu upoznati sa njegovim odredbama	33,3
Ne nijesu čuli da postoji takav zakon	38,1

Shodno tome procenat onih koji nikada nisu zatražili informaciju od javnog značaja od javnih službi alarmantno je visok (81.6%), dok s druge strane i kada su građani nastojali dobiti informacije činili su to prvenstveno posrednim putem (10.0%) a u manjoj mjeri lično (8.4%).

Tabela 16: Da li ste ikada kao pojedinac, ili posredstvom neke organizacije, zatražili neku od javnih informacija od javnih službi, po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama?

STAV	%
Da jesam lično	8.4
Ne nijesam ni na koji način	81.6
Nijesam lično ali jesam posredstvom neke od organizacija	10.0

Dalje, mjerenje je pokazalo da je među građanima koji su nastojali da ostvare prava predviđena ovim zakonom procenat onih kojima je to omogućeno veći od broja slučajeva gdje to nije, ali u većini pozitivno riješenih zahtjeva uvid je bio omogućen samo djelimično odnosno bio je na neki način ograničen.

Tabela 17. Ukoliko jeste tražili (na bilo koji način) informacije po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, da li Vam je bilo omogućeno da imate uvid u traženu-e informacije?

STAV	%
Da u potpunosti	4,6
Da, djelimično	15,8
Ne, nije mi omogućeno	13,4
Bez odgovora	66,2

9. NAZIV JEZIKA U SLUŽBENOJ UPOTREBI

Kao izuzetno značajno pitanje za dalji razvoj crnogorskog društva jeste pitanje naziva jezika, odnosno formulacije koja će se upotrebiti u sadržini novog ustava koji je u procesu kreiranja. Istraživanjem smo nastojali utvrditi koliki broj građana podržava određenja riješenja koja figuriraju kao moguća kada je ovaj složeni problem u pitanju.

Da službeni jezik treba nazvati crnogorskim smatra najveći broj ispitanika (33.3%) , dok broj onih koji smatraju da treba zadržati riješenje iz sadašnjeg ustava je takođe visok i ne zaostaje mnogo (30.7%). Zapažamo da je izuzetno visok procenat ispitanika koji su bez određenog stava dok se ostala rješenja daleko manje preferiraju

(Tabela 18). Dobijeni rezultati realno odlikavaju stanje duboke podijeljenosti crnogorskog društva koja se manifestuje i na političkoj sceni gdje je mogućnost kopromisa ključnih političkih subjekata u vezi sa ovim pitanjem znatno sužena.

Tabela 18: Naziv jezika u službenoj upotrebi

NAZIV JEZIKA	%
Srpski	30.7
Crnogorski	33,3
Maternji	2.50
Srpsko crnogorski-Crnogorsko srpski	3.10
Ostalo	1.60
Nema stav	28.80

10. POVJERENJE U MEDIJE

Kad je u pitanju povjerenje u medije najprije polazimo od povjerenja koje građani Crne Gore imaju u odnosu na TV stanice. Značajnijih promjena u odnosu na predhodno istraživanje nije bilo, poziciju TV kojoj se najviše vjeruje uz blagi rast zadržala je TV IN sa 27.6%, slijedi TV CG sa 26.0% koja suprotno njoj bilježi blagi pad. Na trećem mjestu nalazi se TV PINK sa 16.4% koju kao i IN TV prati trend rasta. TV Elmag sa 9.9% nastavlja svoj negativan trend poslije nje slijedi TV Atlas sa povjerenjem od 7.6 % građana Crne Gore. Ostale televizije bilježe pad ili je povjerenje ostalo na istom nivou, osim TV MBC koja ostvaruje blagi rast.

Tabela 19: Povjerenje u TV stanice trend -Trend -

TV stanice	Maj 05.	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.
TV CG	26.4	27.4	25.6	29.0	28.5	26.3	26.0
TV ELMAG	13.2	12.9	9.8	13.7	16.0	10.8	9.9
TV MONTENA	5.7	7.9	6.0	4.7	3.5	3.6	2.8
TV MBC	3.9	2.8	2.6	2.1	2.8	2.3	3.3
TV PINK	19.4	21.0	21.8	13.3	13.6	16.2	16.4
TV IN	22.4	22.5	22.7	28.7	23.8	27.0	27.6
ATLAS TV	-	-	-	2.3	-	-	7.6
RTS	1.5	1.9	2.7	1.6	2.0	1.4	1.4
Ostale TV	7.5	3.7	8.9	4.7	9.9	12.5	5.2

Kada govorimo o Podgorici TV IN je ostvarila određeni pad, kao i TV CG ali je i dalje izuzetno visoko ocijenjena u odnosu na nacionalnu televiziju. Redoslijed kada je glavni grad Crne Gore u pitanju u velikoj mjeri, s izuzetkom ATLAS TV koja ima slabiji rejting na nivou Podgorice, koindicira sa vrijednostima dobijenim istraživanjem na republičkom nivou poslije TV IN i TV CG slijede Pink, TV ELMAG, TV MONTENA, ATLAS TV, TV MBC, RTS.

Tabela 20: Povjerenje u TV stanice-Podgorica (Trend)

TV stanice	Maj 05.	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.
TV CG	26.0	29.5	24.2	24.2	29.8	24.5	24.2
TV ELMAG	17.2	11.4	13.0	15.8	13.5	11.4	10.7
TV MONTENA	11.0	16.4	12.4	7.4	7.7	7.3	4.9
TV MBC	4.0	3.0	1.8	2.1	4.3	1.1	3.9
TV PINK	16.3	17.7	22.5	11.1	11.5	16.7	18.2
TV IN	17.4	20.5	22.4	35.8	27.4	32.2	31.3
ATLAS TV	-	-	-	2.6	-	-	4.6
RTS	0.5	-	0.5	-	-	0.6	0.8
Ostale TV	7.5	1.5	3.2	1.1	5.8	6.1	1.3

Mjerenje povjerenja koje Radio kao medij uživa kod građana Crne Gore pokazuje da najslušanije jesu lokalne radio stanice, s trendom rasta svakako, što je i razumljivo s obzirom na njihovo dominantno bavljenje lokalnim 'životnim' temama, tačnije 28.% građana. Pojedinačno gledano, pak prednost je zadržao Radio CG, sa 23.7% nešto veću u odnosu na predhodni period, dok Radio Elmag sa 20.4% čvrsto drži svoju poziciju 'drugog'. U odnosu na ove stanice korak donekle drže još jedino Radio D, koji je posle rasta uočenog prošlim istraživanjem ovog puta zabilježio značajan pad povjerenja, i Atlas radio. Radio stanice Antena M, Montena, Svetigora, Slobodna Evropa imaju daleko manji uticaj s negativnim trendom.

Tabela 21: Navedite Radio stanicu u koju imate najviše povjerenja (trend)

Radio stanice	Maj 05.	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.
Radio Crne Gore	24.5	30.5	28.6	30.3	28.8	22.2	23.7
Radio Elmag	23.5	25.2	22.8	23.4	25.1	20.3	20.4
Radio D	6.0	5.4	8.4	8.6	4.9	11.0	6.4
Antena M	5.3	6.2	3.6	6.3	5.1	5.5	2.9
Radio Montena	4.1	4.9	2.5	2.0	4.2	2.6	2.8
Radio Svetigora	1.5	1.5	1.9	1.4	2.2	2.1	1.4
Radio Slobodna Evropa	1.5	0.9	0.6	0.6	0.5	1.9	0.9
Radio Atlas	-	-	-	-	-	-	5.6
Lokalne radio stanice	30.3	17.2	22.9	19.3	17.0	25.8	28.6
Ostale radio stanice	3.2	8.3	8.9	8.2	12.1	8.6	7.3

Ni na nivou Podgorice distribucija nije bitno drugačija, naime Radio CG uživa najveće povjerenje. Njemu vjeruje 24.3 % građana, povjerenje koje uživa Radio Crne Gore je stabilno s blagim rastom. Elmag radio uživa povjerenje 20.4% građana i takođe je zabilježio rast povjerenja i to značajan, kao i lokalne Radio stanice i Radio Montena. S druge strane Radio D je bolje rangiran na nivou Podgorice, gdje ima povjerenje od 13.8% ali sa osjetnim, izuzetno visokim padom u odnosu na predhodno istraživani period, pad bilježe i Antena M i Radio Slobodna Evropa mada u daleko manjoj mjeri.

Tabela 22: Povjerenje u Radio stanice na nivou Podgorice

Radio stanice	Maj 05.	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.
Radio Crne Gore	23.6	33.8	31.1	30.5	32.0	23.4	24.3
Radio Elmag	18.3	18.6	19.5	17.9	21.1	12.6	17.0
Radio D	17.8	16.0	20.7	22.5	17.0	27.9	13.8
Antena M	12.0	10.8	7.0	13.2	10.9	8.7	4.8
Radio Montena	5.2	7.0	6.6	2.0	7.5	3.4	6.7
Radio Slobodna Evropa	2.1	-	0.9	-	-	2.2	1.8
Radio Atlas	-	-	-	-	-	-	6.7
Lokalne radio stanice	14.7	0.5	11.6	4.0	2.7	9.8	12.3
Ostale radio stanice	5.2	12.8	2.2	9.9	8.2	11.5	12.7

Konačno, kao poslednji segment koji smo istraživali u cilju određenja povjerenja u medije jesu i dnevne novine. Podaci ukazuju da su Vijesti zadržale svoj dominantni položaj u odnosu na ostala glasila, 42.% građana vjeruje Vijestima. Činjenica je ipak da Vijesti nastavljaju trend opadanja uočen istraživanjem predhodnog perioda. Jedini ozbiljni 'pratilac' Vijesti jeste Dan, s blagim rastom, i donekle Pobjeda koja je zabilježila nezanemarljiv negativan trend i koja iako je javni servis zaostaje sve više. Ostale novine su uglavnom s tendencijom rasta povjerenja ali i dalje spadaju u grupu za koju se može reći da svojim tiražom zanemarljivo utiče na javno mnjenje.

Tabela 23: Kojoj dnevnoj novini najviše vjerujete?

Dnevne novine	Maj 05.	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.
POBJEDA	12.6	15.3	15.6	13.0	12.6	14.1	11.9
VIJESTI	41.3	41.5	43.9	46.7	47.9	44.0	42.1
DAN	33.4	34.1	27.8	31.9	33.0	35.1	35.4
REPUBLIKA	1.0	1.1	0.4	1.6	1.4	0.7	1.5
POLITIKA	0.9	0.4	2.5	0.9	1.0	0.7	1.5
VEČERNJE NOVOSTI	6.8	5.6	7.0	5.3	3.3	2.2	3.5
BLIC	1.1	0.9	0.5	-	-	0.1	0.7
OSTALE NOVINE	2.9	1.1	2.2	0.6	0.7	3.0	3.3

11. EU, NATO, HAG

Ideja o Evropskoj uniji odnosno Crnoj Gori u njoj jeste i dalje jedno od rijetkih pitanja, ako ne i jedino, oko kojeg postoji konsensus. Procenat građana koji podržavaju članstvo Crne Gore u Evropskoj Uniji je veći nego u predhodnom periodu 78.3% dok je broj onih koji se tome protive manji 6,5% i možemo konstatovati da ovaj pozitivan trend jeste u određenoj mjeri i rezultat kvalitetnog rukovođenja ovog procesa što je rezultiralo potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Vlade Crne Gore i EU. Treba takođe istaći da je respektabilan procenat ispitanika koji imaju izgrađen stav u vezi s ovim pitanjem.

Tabela 24: Da li podržavate članstvo Crne Gore u EU?

Stav	Period istraživanja			
	Jun '06. %	Avg '06. %	Feb '07. %	Jun '07. %
DA	81.5	76.5	74.0	78.3
NE	5.5	5.6	8.4	6.5
Nema određeno mišljenje	13.0	17.9	17.6	15.2

Naravno kada je u pitanju proces priključenja NATO-u situacija je znatno drugačija s obzirom na posebnu prirodu ovog vojno-političkog saveza i neizbježnih konsekvenci koje bi proizilazile iz članstva u njoj.

Trend opadanja broja pristalica ideje o priključivanju jeste kontinuiran sada je 32.9%, a trajnost je obilježje i broja pristalica 'suprotne' struje po ovom pitanju koja je u konstantnom usponu 39.7%. Interesantan je podatak da je broj 'neoprijedjeljenih' kada je o NATO-u riječ izuzetno visok staviše najviši u sklopu ova tri pitanja 27.4%. To dovoljno govori o specifičnosti precepcije ovog procesa od strane građana što se možda može objasniti nedovoljnom obaviještenosti građanja o ovom procesu u cjelosti.

Tabela 25: Da li Crna Gora treba postati članica NATO-A?

Stav	Period istraživanja			
	Jun '06. %	Avg '06. %	Feb '07. %	Jun '07. %
DA	44.2	36.9	36.6	32.9
NE	27.3	31.4	34.6	39.7
Nema određeno mišljenje	28.5	31.8	28.8	27.4

Još jedno pitanje gdje postoji izražena podvojenost u stavovima građana jeste pitanje saradnje sa Tribunalom u Hagu mada ona nije tako 'oštra' kao u predhodnom slučaju. Ovim istraživanjem smo za razliku od predhodnih uočili trend rasta pristalica saradnje kojih je sada 48.2 %, a da li će se pokazati kao trajan pokazaće naša slijedeća istraživanja. Broj neopredjeljenih je i u ovom slučaju visok 21.2%, a respektabilan je i broj ljudi s negativnim stavom o ovom pitanju iako je sada došlo do blagog pada tog broja 30.6%.

Tabela 26: Da li Crna Gora treba da u potpunosti saraduje sa Sudom u Hagu?

Stav	Period istraživanja			
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.
DA	54.8	50.9	45.3	48.2
NE	28.4	27.4	32.6	30.6
Nema određeno mišljenje	16.8	21.7	22.1	21.2

12. OSLOMAC U SPOLJNOJ POLITICI

I kao ustaljeni dio naše prakse, slijedi razmatranje rezultata po pitanju oslonca u spoljnoj politici. Građani Crne Gore i dalje smatraju da se na spoljnopolitičkom planu u potpunosti treba osloniti najprije na Srbiju (33.5%), a potom na Evropsku Uniju (30.4). Ukupno gledano za oslonac na EU u spoljnoj politici je 58.9% ,dakle značajno više nego u odnosu na Srbiju 49.7%. Sa druge strane, SAD i Rusija se ne doživljavaju kao partneri, pritom izuzetno je visok negativan stav prema poziciji u odnosu na SAD, što se može objasniti ulogom SAD i zvaničnim stavom u procesu rješavanja statusa Kosova i to prije svega kod građana srpske nacionalnosti. Ali opet treba uočiti da je ovaj broj dosta manji nego u predhodnom istraživanju, kad su u pitanju SAD tako i kod pitanja Rusije kao potencijalnog partnera.

Tabela 27: Oslonci Crne Gore u spoljnoj politici

	Stavovi				
	Nimalo	Malo	U velikoj mjeri	U potpunosti	Ne može da procijeni
EU	9.5	21.7	28.5	30.4	9.9
SAD	30.3	28.3	17.4	11.2	12.8
RUSIJA	22.1	29.1	19.8	17.6	11.3
SRBIJA	21.2	18.7	16.2	33.5	10.4

Napomena: 16.1% ispitanika smatra da Crna Gora se ne treba oslanjati ni na koga posebno u spoljnoj politici

Veliki broj građana (16.1%) smatra da se ne treba oslanjati ni na koga i da treba voditi samostaljniju spoljnu politiku ali kod ove kategorije se uočava osjetan negativan trend u odnosu na predhodnu sondažu.

Oktober 2007

Pred vama su rezultati istraživanja koje je sprovedeno od 28. Septembra do 4. Oktobra 2007. godine. Kada je u pitanju metodološka osnova sprovedenog istraživanja nema značajnijeg odstupanja od predhodnih, dakle korišćen je standardni, provjereni dvoetafni dvostruko stratifikovani uzorak sa slučajnim izborom ispitanika u finalnom popisnom krugu iz devet crnogorskih opština: Bijelo Polje, Pljevlja, Berane, Podgorica, Nikšić, Cetinje, i Bar. Projektovani uzorak je činilo 1000 ispitanika, a u ispitivanju je učestvovao 981 ispitanik iz gore navedenih opština sa standardnom greškom mjerenja od 1.5%. Uzorak je reprezentativan u odnosu na pol godine starosti, nacionalnu strukturu, konfesionalnu pripadnost, mjesto stanovanja i regionalnu pripadnost.

Osnovne karakteristike uzorka su predstavljene kroz slijedeće tabele:

Tabela 1: Polna struktura ispitanika

Pol	%
Muški	47.3
Ženski	52.7
UKUPNO	100.0

Tabela 2: Starosna struktura ispitanika

Kategorije	%
od 18 do 34 godina	34.4
od 35 do 54 godina	37.1
preko 55 godina	28.2
Bez odgovora	0.3
UKUPNO	100.0

Tabela 3: Nacionalna struktura ispitanika

Nacionalna pripadnost	%
Crnogorci	45.5
Srbi	34.1
Bošnjaci	3.6
Albanci	4.8
Muslimani	7.8
Hrvati	1.8
Ostali	2.5
UKUPNO	100.0

Tabela 4: Obrazovna struktura ispitanika

Obrazovna struktura ispitanika	%
Bez obrazovanja	0.9
Osnovno obrazovanje	12.1
Srednje obrazovanje	61.8
Više obrazovanje	13.8
Visoko obrazovanje	11.4
Total	100

1. POVJERENJE U INSTITUCIJE

Kao što je uobičajeno u našim istraživanja i ovoga puta smo krenuli od ispitivanja stepena povjerenja građana u postojeće institucije crnogorskog društva. Do dobijenih vrijednosti došli smo koristeći se *ljestvicom povjerenja* od pet mogućih odgovora gdje je 1. potpuno odsustvo povjerenja i 5. postojanje velikog povjerenja.

Tabela 5: Povjerenje u institucije na nivou ukupne skupine ispitanika

Rang / Institucija	N	K	SD
1 Srpska pravoslavna crkva	765	3.42	1.589
2 Predsjednik Crne Gore	890	2.84	1.424
3 Vlada Crne Gore	891	2.72	1.399
4 Skupština Crne Gore	883	2.66	1.247
5 Policija Crne Gore	893	2.60	1.320
6 Crnogorska pravoslavna crkva	704	2.56	1.561
7 Sudstvo Crne Gore	880	2.50	1.257
8 Političke partije u Crnoj Gori	884	2.36	1.141

N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja; SD-standardna devijacija

Dakle vidimo da najveću srednju ocijenu, dakle, najveći stepen povjerenja, bilježimo kod Srpske Pravoslavne Crkve (3.42), slijede Predsjednik Crne Gore (sa 2.8) i Vlada Crne Gore (2.72). SPC tradicionalno u našim istraživanjima bilježi visoku ocijenu, iako ima zapaženu ulogu u političkoj sferi crnogorskog društva odnosno to

očigledno ne utiče na smanjenje stepena povjerenja kod crnogorskih građana. Institucija Predsjednika je drugoplasirana, ali sa dosta nižom ocijenom povjerenja. Kada je Vlada Crne Gore u pitanju svakako se radi o stabilnoj prosječnoj ocijeni, i koja s obzirom da je vlada zemlje u tranziciji ne može očekivati pozitivnije promjene percepcije. Slijede potom Skupština (2.66), Policija (2.60) i Crnogorska Pravoslavna Crkva (2.56). Ono što svakako zabrinjava jeste i dalje nizak rejting Sudstva Crne Gore (2.50) od koga se očekuje da odigra ključnu ulogu u ispunjavanju zahtjeva koje je Evropska komisija u svom izvještaju ispostavila državnoj administraciji. Na začelju sa prosječnom ocijenom (2.36) nalaze se Političke partije tako da se generalno, one u očima građana i dalje čvrsto percipiraju kao ne baš najsretnije riješenje za reprezentovanje njihovih interesa.

Tabela 6: Povjerenje u institucije -Trend-

Rang / Institucija		K (koeficijent povjerenja)			
		Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.
1	Srpska pravoslavna crkva	3.35	3.29	3.40	3.42
2	Predsjednik Crne Gore	2.83	2.69	2.86	2.84
3	Vlada Crne Gore	2.72	2.56	2.80	2.72
4	Policija Crne Gore	2.68	2.47	2.68	2.60
5	Skupština Crne Gore	2.60	2.96	2.68	2.66
6	Sudstvo Crne Gore	2.55	2.26	2.57	2.50
7	Crnogorska pravoslavna crkva	2.39	2.35	2.55	2.56
8	Političke partije u Crnoj Gori	2.23	2.16	2.34	2.36

**N- broj ispitanika koji su iznijeli stav; K-koeficijent povjerenja;
SD-standardna devijacija**

Kad je u pitanju trend, vidimo da nema značajnijih promjena u odnosu na predhodno istraživanje. Osim možda blagog pada povjerenja u Policiju Crne Gore koja je svoje mjesto ustupila Skupštini u pogledu redoslijeda. Povjerenje u institucije karakterišu neznatna povećanja ili smanjivanja, vjerovatno prouzrokovano činjenicom da nije bilo značajnijih dešavanja koja bi se reflektovala na stanje Javnog mnjenja Crne Gore.

2. ZADOVOLJSTVO RADOM VLADE CRNE GORE

Druga baterija pitanja je bila posvećena određenju stepena zadovoljstva radom Vlade Crne Gore. Situacioni kontekst u ovom periodu je išao na ruku Vladi Crne Gore s obzirom da je bio parafiran Sporazum o Stabilizaciji i Pridruživanju između Crne Gore i Evropske unije i da se očekuje njegovo potpisivanje i ratifikovanje.

Tabela 7: Da li ste zadovoljni dosadašnjim učinkom Vlade Željka Šturanovića?

Modaliteti odgovora	%
Veoma sam nezadovoljan	16.7
Uglavnom sam nezadovoljan	14.2
Nijesam ni zadovoljan ni nezadovoljan	38.7
Uglavnom sam zadovoljan	22.8
Veoma sam zadovoljan	7.6

Iz tabele gore vidimo je 16.7 % građana Crne Gore jako nezadovoljno radom vlade dok je uglavnom nezadovoljnih 14.2 procenata. Oni koji nijesu ni zadovoljni ni nezadovoljni čine većinu u odnosu na ostale (pojedinačno gledano naravno) tačnije 38.7 procenata dok je uglavnom zadovoljno radom Vlade 22.8 %,a potpuno zadovoljno je 7.6 procenata.

Tabela 8: Da li ste zadovoljni dosadašnjim učinkom Vlade –Trend-

Modaliteti odgovora	Septembar 06.	Februar 07.	Jun 07.	Oktober 07.
Veoma sam nezadovoljan	30.9	17.6	16.1	16.7
Uglavnom sam nezadovoljan	17.1	17.9	18.7	14.2
Nijesam ni zadovoljan ni nezadovoljan	23.2	44.2	41.8	38.7
Uglavnom sam zadovoljan	19.8	15.1	18.5	22.8
Veoma sam zadovoljan	9.1	5.1	5.0	7.6

Kao što smo na početku naveli naša očekivanja su se ispunila, svakako da je početak zasnivanja prvog ugovornog odnosa sa EU, odnosno pozitivni signali koji dolaze od strane zvaničnika EU da je skoro potpisivanje realnost, ostavilo značajan uticaj kada je rejting vlade u pitanju. Dakle, nesumljivo je da je bilježimo pozitivan

trend kada je zadovoljstvo radom vlade u pitanju u odnosu na predhodna istraživanja i ovakav trend logično prati trend pada broja onih koji su generalno nezadovoljni radom vlade.

3. USTAVNO PITANJE

Svakako da crnogorskom političkom scenom još uvijek dominira pitanje donošenja novog crnogorskog Ustava. Za rješavanje ovog sistemskog i za crnogorsku državu krucijalnog pitanja vlada veliko interesovanje i inostranih političkih krugova, u prvom redu Evropske Unije. Ishod u ovom pogledu biće pokazatelj zrelosti političkih subjekata u Crnoj Gori i njihove spremnosti da partijske interese stave na stranu kada je u pitanju rješavanje problema od koga indirektno zavisi proces EU integracija ali i sveukupno funkcionisanje države. Činjenica je da se velika pažnja poklanja samom načinu donošenja novog Ustava, odnosno postavlja se pitanje da li će do novog Ustav Crna Gora doći konsensusom ključnih političkih subjekata ili će se pak morati ići putem referendumskog odlučivanja.

Najprije nas je interesovalo mišljenje građana o tome dali je moguće unutar parlamenta dostići saglasnost i neophodni konsensus za donošenje ovog važnog akta.

Tabela 9: Da li će Parlament usvojiti novi Ustav?

Kategorije	JUN 07	OKT 07
Da siguran sam da hoće	19.6	13.1
Vjerujem da hoće	29.8	25.8
Ne vjerujem da hoće	15.4	15.5
Ne, siguran sam da neće	5.8	7.5
Ne, znam ne mogu da procijenim	29.4	38.1

Optimistička očekivanja su vidimo i dalje dominantnija kada je u pitanju mogućnost donošenja Ustava u parlamentu. Ipak vidimo da je u odnosu na predhodno istraživanje došlo do određenog pada optimističkih očekivanja tako da sada 25.8 procenata ispitanika vjeruje da će doći do donošenja Ustava u parlamentu dok 13.1 procenata jeste potpuno sigurno da će do toga doći. Interesantno je primjetiti da broj građana koji misle da do konsensusa neće biti moguće doći je dominantno ipak *otišao* u grupu ispitanika koji nisu u stanju da daju neke prognoze po ovom pitanju a koja se prilično uvećala i sada čini 38.1 procenata ispitanika. Grupu pesimista po ovom pitanju čini dakle, 15.5 procenata ispitanika koji vjeruju da ustav neće biti domijet u Parlamentu Crne Gore i 7.5 % onih koji su u to sigurni. Dakle, imajući gore naveden

podatke na umu u istraživanju problema donošenja ustava dalje smo krenuli u utvrđivanje stavova kada je u pitanju mogućnost donošenja Ustava na referendumu.

Tabela 10: Glasanje na referendumu o novom ustavu ?

Kategorije	Jun 07.	Sep/okt 07.
Za	44,0	49.0
Protiv	14,8	12.9
Neće izaći na taj referendum	41,2	38.1

U odnosu ne predhodno istraživanje primjećujemo porast broja ljudi koji bi glasali za novi ustav na eventualnom referendumu i koji čine 49.0 % ispitanika. Broj onih koji su protiv novog ustava donijetog ovim putem opao je na 12.9 procenata , što primjećujemo kod eventualnih apstinenata kojih bi bilo 38.1 procenat. Evidentno je da je crnogorska javnost sve ozbiljnije pristupa potrebi rješavanja ovog važnog problem te otuda i ovakvi rezultati našeg mjerenja.

Ono što predstavlja ključnu prepreku stvaranja konsensusa o kojem smo govorili a koji je prijeko potreban duboko podijeljenom crnogorskom društvu je svakako pitanje jezika. Odnosno, preciznije rečeno nesaglasnosti oko formulacije koja će se naći u novom ustavu i stoga smo nastojali utvrditi kakvi su stavovi građana prema mogućim rješenjima koja figuriraju kao realna u diskursima političkih subjekata.

Tabela 11: Naziv jezika u službenoj upotrebi?

Naziv jezika u službenoj upotrebi	SEP-OKT 07
Crnogorski	34.9
Srpski	30.2
Crnogorsko Srpski ili obratno	4.0
Svejedno mi je	19.4
Neki drugi	3.6
Ne može da procijeni	7.8

Najčešći broj ispitanika njih 34.9 procenata smatra Crnogorski treba biti službeni jezik, za Srpski se oprijedjeljuje 30.2 procenata dok je ovo pitanje irelevantno za 19.4 % ispitanika. Svoj sud o ovom pitanju nije definisalo 7.8 5 ispitanika dok je 4 procenta ispitanika smatralo da treba u novi ustav ugraditi formulaciju Srpsko Crnogorski ili obratno.

4. IZBORNA PREFERENCIJA

Naravno neizostavni dio našeg istraživanja čini mjerenje izborne preferencije. Izborna preferencija-oprijedjeljeni birači se dobija kad se od ukupne izborne preferencije oduzmu apstinenti odnosno ona predstavlja realnu sliku podrške koju političke partije dobijaju od građana Crne Gore koji bi glasali na izborima. Ni ovoga puta nije bilo značajnijih promjena, prvo na mjestu u konstelaciji političkih snaga drži i dalje DPS sa velikom i čvrstom podrškom 43.5% biračkog tijela (Tabela 12-oprijedjeljeni birači). Pokret za promijene i dalje ostaje najjača opoziciona partija sa 19.4%, SNS sa 12.7%. SNP sa 7.1% i Liberalna partija Crne Gore sa 1.8 procenata.

Tabela 12: Izborna preferencija- Za koga biste glasali ukoliko bi se izbori održali naredno nedjelje?

Partije	%
DPS / Demokratska partija socijalista	30.8
SDP / Socijaldemokratska partija	3.5
PZP / Pokret za promjene	13.8
SNS / Srpska narodna stranka	9.0
SNP / Socijalistička narodna partija	5.0
LPCG / Liberalna partija CG	1.8
Nekoj drugoj	7.0
Ne bih izašao na te izbore	29.1

Tabela 13: Oprijedjeljeni birači

Partije	%
DPS / Demokratska partija socijalista	43.5
SDP / Socijaldemokratska partija	5.0
PZP / Pokret za promjene	19.4
SNS / Srpska narodna stranka	12.7
SNP / Socijalistička narodna partija	7.1
LPCG / Liberalna partija CG	2.5
Nekoj drugoj	9.8

Ono što treba istaći je da je u Crnoj Gori i dalje najjača partija neopredjeljenih i da broj od oko 29.1 procenata apstinenata jeste velik, značajan i sigurno predstavlja prostor za djelovanje u političkom smislu postojećih ili kreiranje novih političkih aktera. Dakle prostora za *obogaćenje* političke scene Crne Gore ima, ali je potrebno

pronaći pravi način i doprijeti do građana koji ne žele dati svoj glas niti jednoj od postojećih političkih opcija.

5. POVJERENJE U POLITIČARE I JAVNE LIČNOSTI

Sledeći segment našeg istraživanja bio je posvećen rejtingu političara i javnih ličnosti. Kao i do sada rejting mjerimo pomoću "ljestvice" gdje su ispitanici bili u mogućnosti da djelovanje političara i javnih ličnosti evaluiraju ocijenama od 1 do 5.

Tabela 14: Povjerenje u političare i javne ličnosti

Rang političara/javnih ličnosti		Jun '07.	Sept/okt '07.		
		PO	N	PO	SD
1	Vanja ČALOVIĆ	3.18	816	3.19	1.600
2	Željko ŠTURANOVIĆ	3.14	855	3.07	1.446
3	Filip VUJANOVIĆ	2.99	867	3.02	1.509
4	Milo ĐUKANOVIĆ	3.09	874	3.01	1.760
5	Nebojša MEDOJEVIĆ	3.10	852	2.98	1.439
6	Gordana ĐUROVIĆ	2.86	821	2.95	1.507
7	Ranko KRIVOKAPIĆ	2.45	860	2.47	1.541
8	Vujica LAZOVIĆ	2.48	725	2.46	1.364
9	Andrija MANDIĆ	2.51	828	2.37	1.507
10	Ranko KADIĆ	2.15	794	2.23	3.356
11	Srdan MILIĆ	2.27	757	2.18	1.264
12	Predrag POPOVIĆ	2.16	820	2.09	1.252
13	Miodrag ŽIVKOVIĆ	2.18	822	2.08	1.233
14	Zoran ŽIŽIĆ	2.01	823	1.99	1.313
15	Emilo LABUDOVIĆ	2.04	805	1.93	1.324
16	Ferhat DINOŠA	1.88	806	1.83	1.212
17	Mehmet BARDHI	1.71	788	1.65	1.023
18	Rafet HUSOVIĆ	1.67	739	1.64	1.042
19	Vasilj SINIŠTAJ	1.65	750	1.55	0.926

PO – prosječna ocjena; SD – standardna devijacija

Dakle, liderka MANS-a je dobila najbolju prosječnu ocijenu 3.19, slijedi premijer Željko Sturanović sa 3.07, predsjednik Filip Vujanović sa 3.02, Milo Đukanović sa prosječnom ocijenom 3.01, lider Pokreta za promjene Nebojša Medojević sa 2.98. U odnosu na predhodno istraživanje kao što vidimo nema značajnijih promjena. Visoke prosječne ocijene Vanje Čalović i Željka Šturanića jesu rezultat s jedne strane

konstante kritike rješenja i poteza koje aktuelna vlast povlači dok s druge strane rad premijera se ocijenjuje kao jako dobar s obzirom na rezultate koje je vlada ostvarila u posljednje vrijeme.

6. POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA

Pitanje stepena poštovanja ljudskih prava smo ispitivali identifikovanjem ključnih, dominirajućih pitanja kada govorimo o ljudskim pravima i u odnosu na koje su ispitanici bili u prilici da daju svoj sud o mjeri njihovog poštovanja u crnogorskom društvu.

Tabela 15: Poštovanje ljudskih prava i sloboda?

Pravo – Sloboda / Stav	Stavovi (%)			
	Poštuje se u potpunosti	Poštuje se donekle	Više se ne poštuje nego što se poštuje	Uopšte se ne poštuje
Zabrana mučenja (u zatvorima, policijskom pritvoru i sudskom pritvoru)	8.1	29.1	30.5	32.3
Pravo na fer suđenje u razumnom roku	5.9	25.5	32.6	36.0
Pravo na slobodno uživanje imovine (restitucija, zloupotreba prava gradnje)	9.8	32.7	30.3	27.2
Pravo na privatnost (zaštitita pisma, i ostale komunikacije-telefon, faks, nepovredivost stana)	15.4	37.8	23.5	23.3
Pravo vjeroispovijesti	30.5	36.8	16.4	16.3
Prava nacionalnih manjina	29.2	39.1	16.8	14.8
Sloboda izražavanja (u medijima i na javnim mjestima)	17.0	35.8	22.7	24.5
Ženska prava (zaštita žena na radu, pravo na porodiljsko odsustvo, spriječavanje nasilja nad ženama)	15.0	33.9	24.2	26.9
Pravo žena na abortus i/ili slobodu rađanja	38.2	34.0	12.7	15.0

Rezultati prikazani u Tabeli 15 nam daju odgovore na pitanje gdje hitno treba reagovati odnosno to jeste pravosuđe jer 36 % ispitanika smatra da se pravo na fer suđenje u razumnom roku ne poštuje u potpunosti dok 32 % smatra da se ono više ne poštuje nego poštuje. Nije bolja situacija ni kada je u pitanju zabrana mučenja (u zatvorima, policijskom pritvoru i sudskom pritvoru) gdje 32.3 % građana smatra da se

uopšte ne poštuje dok 30.5 % smatra da se više ne poštuje nego poštuje. S druge strane pozitivniju refleksiju javnog mnjenja vidimo kada je u pitanju pravo žena na abortus i/ili slobodu rađanja, pravo vjeroispovijesti i prava nacionalnih manjina. Naime 38.2% građana smatra da se pravo žena na abortus poštuje u potpunosti, a 34.5 % da se ovo pravo poštuje donekle. Da se pravo na vjeroispovijest poštuje u potpunosti slaže se 30.5 % dok se 36.8 % izjasnilo da se ovo pravo donekle poštuje. Kada su prava nacionalnih manjina u pitanju 29.2 % građana smatra da se ona poštuju u potpunosti dok 39.1 % ističe da se ona ipak donekle poštuju. Interesantno je pogledati rezultate kod pitanja slobode izražavanja (u medijima i na javnim mjestima), ženskih prava (zaštita žena na radu, prava na porodijsko odsustvo, sprječavanje nasilja nad ženama), prava na privatnost (zaštita pisma, i ostale komunikacije-telefon, faks, nepovredivost stana) gdje dominiraju stavovi da se ona poštuju donekle što indirektno ukazuje da se mora obratiti pažnja na implementaciju ovih prava odnosno da ne možemo biti zadovoljni kada je stepen poštovanja ovih prava u pitanju.

Kada govorimo o trendu u oblasti poštovanja ljudskih prava, najprije ističemo da veća srednja ocijena u ovim slučajevima znači veći stepen nepoštovanja ljudskih prava.

Tabela 16: Poštovanje ljudskih prava i sloboda –Trend-

Pravo – Sloboda / Stav		Jun '07	Sept/okt '07.		
		K	N	K	SD
1	Pravo na fer suđenje u razumnom roku	2.91	756	2.99	0.923
2	Zabrana mučenja (u zatvorima, policijskom pritvoru i sudskom pritvoru)	-	695	2.87	0.961
3	Pravo na slobodno uživanje imovine (restitucija, zloupotreba prava građnje)	2.78	754	2.75	0.964
4	Ženska prava (zaštita žena na radu, pravo na porodijsko odsustvo, sprječavanje nasilja nad ženama)	2.72	817	2.63	1.035
5	Sloboda izražavanja (u medijima i na javnim mjestima)	2.63	824	2.55	1.039
6	Pravo na privatnost (zaštita pisma, i ostale komunikacije-telefon, faks, nepovredivost stana)	2.66	776	2.55	1.011
7	Pravo vjeroispovijesti	2.31	832	2.18	1.043
8	Prava nacionalnih manjina	2.25	783	2.17	1.013
9	Pravo žena na abortus i/ili slobodu rađanja	-	742	2.05	1.054

N – broj ispitanika koji su iznijeli stav; K – koeficijent povjerenja;

SD – stand. devijacija

Dakle vidimo da je osim u slučaju kada je u pitanju pravo na fer suđenje u razumnom roku gdje primjećujemo negativan trend u odnosu na junsko istraživanje po svim ostalim pokazateljima *opao* stepen nepoštovanja ovih prava, ali ne previše ako imamo u vidu da su ocijene u ključnim oblastima zaista same po sebi visoke.

7. STEPEN KORUPCIJE

Istraživanje stepena korupcije je prvi put u junu bilo predmet našeg istraživanja. Smatrali smo da je neizostavno pokazati kako sami građani ocijenjuju prisustvo korupcije, u kojoj mjeri je ona prisutna prema njihovom ubjeđenju, koje institucije su najviše na udaru i kakav je trend u odnosu na predhodno istraživanje. Stepenn korupcije smo mjerili pomoću skale od 1 do 10 gdje je 0 označavala da nema prisustva korupcije a 10 da je prisutna u velikoj mjeri, sve ostale vrijednosti su između.

Tabela 17: Po vašem mišljenju u kojoj mjeri je korupcija prisutna u navedenim oblastima/institucijama

Institucija / oblast	Jun '07.	Sept/okt '07.		
	K	N	K	SD
Zdravstvo	7.04	841	7.37	3.225
Carina	7.21	801	7.30	3.145
Policija	6.85	814	7.17	3.154
Sudstvo	6.90	817	7.13	3.191
Državne službe	6.64	811	7.08	3.333
Opštinske službe	6.71	815	7.00	3.414
Tužilaštvo	6.70	794	7.00	3.236
Visoko školstvo (Univerzitet)	6.07	810	6.60	3.512
Mediji (TV, radio, novine)	5.88	783	6.01	3.456
Sport	5.64	786	5.44	3.645
Srednje školstvo	5.15	813	5.36	3.764
Osnovno školstvo	4.38	807	4.75	3.897

N – broj ispitanika koji su iznijeli stav; K – koeficijent povjerenja-Stepenn Korupcije; SD – stand. devijacija

U odnosu na predhodno istraživanje vidimo da je došlo do određenih promjena, najprije primjećujemo da je korupcija sada, prema mišljenju građana, najprisutnija u sferi zdravstva (7.37), dok je carina na *drugom* mjestu (7.30). Takodje je interesantno

što je policija sada ocijenjena kao korumpiranija od sudstva. Generalno zabilježene su izuzetno visoke vrijednosti u najvećem broju institucija. Razlike između njih su jako male tako da je irelevantno koja je ispred koje s obzirom da su sve dobile jako loše ocijene. Ono što zabrinjava svakako je trend povećanja vrijednosti u odnosu na institucije što govori da građani percipiraju da je korupcija sve više i više prisutna. Svakako dobijene podatke treba pogledati u svjetlu najnovijeg mišljenja Evropske komisije gdje je najveća zamjerka data na ne postojanje adekvatnih pokazatelja efikasne borbe protiv korupcije.

8. POVJERENJE U MEDIJE

Kada je povjerenje u televiziju u pitanju vidimo da TV IN i dalje jeste televizija u koju građani Crne Gore imaju najviše povjerenja, preciznije 28.5 % građana Crne Gore ima povjerenja u TV IN. Slijedi TV CG kojoj *vjeruje* 25.4 % populacije dok je u odnosu na ove dvije televizije značajnije povjerenje zaslužuju TV Pink sa 14.4 % i TV ELMAG sa 14.4 %. Kada pogledamo trend vidimo da je najveći rast povjerenja ostvarila TV ELMAG dok je TV IN nastavlja svoj pozitivni trend rasta povjerenja koji traje već duže unazad, rast bilježi i TV Montena . Negativan trend odnosno pad povjerenja mjerimo kod nacionalnog servisa, TV Pink-a, TV Atlas i TV MBC

Tabela 18: Povjerenje u TV stanice trend -Trend –

TV stanice	Sept. 05. %	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb 07. %	Jun 07. %	Sep/okt 07. %
TV CG	27.4	25.6	29.0	28.5	26.3	26.0	25.4
TV ELMAG	12.9	9.8	13.7	16.0	10.8	9.9	14.4
TV MONTENA	7.9	6.0	4.7	3.5	3.6	2.8	4.1
TV MBC	2.8	2.6	2.1	2.8	2.3	3.3	0.9
TV PINK	21.0	21.8	13.3	13.6	16.2	16.4	14.5
TV IN	22.5	22.7	28.7	23.8	27.0	27.6	28.5
ATLAS TV	-	-	2.3	-	-	7.6	6.5
RTS	1.9	2.7	1.6	2.0	1.4	1.4	1.6
Ostale TV	3.7	8.9	4.7	9.9	12.5	5.2	4.1

Kada je u pitanju povjerenje u TV stanice na nivou Podgorice vidimo da je i u okvirima Podgorice najveće povjerenje uživa TV IN 34.9 % , dok TV CG *vjeruje* 20.0 % stanovnika Podgorice. TV ELMAG bilježi dosta bolji rezultat i na nivou Podgorice uživa 19.0 % povjerenja što je skoro kao i nacionalni servis.

Tabela 19: Povjerenje u TV stanice-Podgorica (Trend)

TV stanice	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.
TV CG	29.5	24.2	24.2	29.8	24.5	24.2	20.0
TV ELMAG	11.4	13.0	15.8	13.5	11.4	10.7	19.0
TV MONTENA	16.4	12.4	7.4	7.7	7.3	4.9	7.7
TV MBC	3.0	1.8	2.1	4.3	1.1	3.9	0.4
TV PINK	17.7	22.5	11.1	11.5	16.7	18.2	11.4
TV IN	20.5	22.4	35.8	27.4	32.2	31.3	34.9
ATLAS TV	-	-	2.6	-	-	4.6	3.9
RTS	-	0.5	-	-	0.6	0.8	1.1
Ostale TV	1.5	3.2	1.1	5.8	6.1	1.3	1.5

Kada pogledamo trend na nivou Podgorice vidimo da je najveći rast povjerenja u odnosu na predhodno istraživanje ostvarila TV Elmag, pored nje osjetan rast je ostvarila TV IN i TV Montena. Sve ostale TV stanice bilježe pad povjerenja kada je Podgorica u pitanju, a najveći pad mjerimo kod TV Pink-a zatim slijedi TV CG

Radio u koji građani Crne Gore imaju najviše povjerenja jeste Elmag kome vjeruje 23.4 % građana Crne Gore i vidimo da je sada Radio Crne Gore prešao na drugo mjesto i njemu prema najnovijim rezultatima vjeruje 21.4 % građana. Od ostalih radio stanica pojedinačno gledano jedino Radio D kome vjeruje 10 % građana ima respektabilnije povjerenje. U stanice od najvećeg stepena povjerenja spadaju različite lokalne radio stanice koje su svrstane u jednu kategoriju i kojima ukupno gledano vjeruje 26.3 % građana Crne Gore.

Tabela 20: Navedite Radio stanicu u koju imate najviše povjerenja (trend)

Radio stanice	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.
Radio Crne Gore	30.5	28.6	30.3	28.8	22.2	23.7	21.4
Radio Elmag	25.2	22.8	23.4	25.1	20.3	20.4	23.9
Radio D	5.4	8.4	8.6	4.9	11.0	6.4	10.1
Antena M	6.2	3.6	6.3	5.1	5.5	2.9	3.3
Radio Montena	4.9	2.5	2.0	4.2	2.6	2.8	1.9
Radio Svetigora	1.5	1.9	1.4	2.2	2.1	1.4	-
Radio Slobodna Evropa	0.9	0.6	0.6	0.5	1.9	0.9	0.2
Radio Atlas	-	-	-	-	-	5.6	7.0
Lokalne radio stanice	17.2	22.9	19.3	17.0	25.8	28.6	26.3
Ostale radio stanice	8.3	8.9	8.2	12.1	8.6	7.3	6.0

Odnosu na predhodno istraživanje rast povjerenja je kao što smo vidjeli zabilježio Radio Elmag, Radio Atlas, Radio D i Antena M, dok je Radio Crne Gore ostvario negativan trend kao i Montena Radio.

Kada je riječ o povjerenju u radio stanice na nivou Podgorice postoje male razlike odnosno radio s najvećim povjerenjem je Radio Crne Gore a onda slijedi Radio Radio D kome na nivou Podgorice vjeruje 23.2 % građana dok je na trećem mjestu Radio Elmag sa 22.1 % građana koji mu vjeruju.

Tabela 21: Povjerenje u Radio stanice na nivou Podgorice-trend-

Radio stanice	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.
Radio Crne Gore	33.8	31.1	30.5	32.0	23.4	24.3	24.0
Radio Elmag	18.6	19.5	17.9	21.1	12.6	17.0	22.1
Radio D	16.0	20.7	22.5	17.0	27.9	13.8	23.2
Antena M	10.8	7.0	13.2	10.9	8.7	4.8	5.5
Radio Montena	7.0	6.6	2.0	7.5	3.4	6.7	2.7
Radio Slobodna Evropa	-	0.9	-	-	2.2	1.8	-
Radio Atlas	-	-	-	-	-	6.7	3.2
Lokalne radio stanice	0.5	11.6	4.0	2.7	9.8	12.3	16.4
Ostale radio stanice	12.8	2.2	9.9	8.2	11.5	12.7	2.9

Pozitivan trend na nivou Podgorice su ostvarili Radio D, Elmag radio kao i Antena M dok ostale radio stanice bilježe negativan trend odnosno pad povjerenja na nivou Podgorice.

Sledeći segment koji smo istraživali kada su mediji u pitanju bilo je pitanje povjerenja građana dnevnim listovima. Rezultati pokazuju da 50% građana Crne Gore vjeruje Vijestima i one sigurno drže vodeću poziciju u odnosu na druge novine. Respektabilan procenat ima Dan kome povjerenje daje 32. 4 %, a daleko iza ove dvije vodeće novine je Pobjeda kojoj vjeruje 12 % građana.

Tabela 22: Kojoj dnevnoj novini najviše vjerujete?-Trend-

Dnevne novine	Sept. 05.	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.
POBJEDA	15.3	15.6	13.0	12.6	14.1	11.9	12.0
VIJESTI	41.5	43.9	46.7	47.9	44.0	42.1	50.8
DAN	34.1	27.8	31.9	33.0	35.1	35.4	32.4
REPUBLIKA	1.1	0.4	1.6	1.4	0.7	1.5	1.0
POLITIKA	0.4	2.5	0.9	1.0	0.7	1.5	-
VEČERNJE NOVOSTI	5.6	7.0	5.3	3.3	2.2	3.5	3.1
BLIC	0.9	0.5	-	-	0.1	0.7	0.3
OSTALE NOVINE	1.1	2.2	0.6	0.7	3.0	3.3	0.4

Kada je trend u pitanju, Vijesti su ostvarile značajan trend rasta povjerenja, Pobjeda neznatan, dok je Dan zabilježio mali pad u odnosu na predhodno istraživanje.

9. EU, NATO, HAG

Istraživanje stavova građana Crne Gore kada je pitanju proces Evroatlanskih integracija je i ovog puta pokazao očekivane trendove. Pitanje članstva u Evropskoj uniji i dalje ostaje pitanje oko koga vlada konsensus i izuzetno visoka podrška javnog mnjenja nije izostala ni ovog puta. Činjenica je ipak da mjerimo mali pad podrške članstvu u odnosu na predhodni period kao i rast protivnika članstva, ipak radi se generalno o podršci koja je na izuzetno visokom nivou.

Tabela 23: Članstvo u Evropskoj Uniji ?

Stav	Period istraživanja				
	Jun '06. %	Avg '06. %	Feb '07. %	Jun '07. %	Sep/okt '07. %
DA	81.5	76.5	74.0	78.3	72.4
NE	5.5	5.6	8.4	6.5	9.4
Nema određeno mišljenje	13.0	17.9	17.6	15.2	18.2

Ono što treba imati u vidu jeste da će proporcionalno sa intenziviranjem odnosa između EU i Crne Gore neminovno rasti i broj obaveza i uslova koje trebamo ispuniti, što će pratiti i određeni pad podrške članstvu. Ipak, ne treba očekivati da taj eventualni pad u podršci članstvu dođe do tačke u kojoj bi mogao da utiče na sam proces .

Naravno kada je riječ o NATO stvari stoje bitno drugačije s obzirom na posve drugačiji karakter eventualnog članstva u NATO savezu. Naši najnoviji rezultati pokazuju da podršku članstvu u NATO-u daje 32. 4% građana dok se članstvu protivi 40.7% građana Crne Gore, dok 26.9 % građana nema posebno definisano mišljenje po ovom pitanju.

Tabela 24: Članstvo u NATO

Stav	Period istraživanja				
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.
DA	44.2	36.9	36.6	32.9	32.4
NE	27.3	31.4	34.6	39.7	40.7
Nema određeno mišljenje	28.5	31.8	28.8	27.4	26.9

Dakle primjetan je i dalje negativan trend kada je u pitanju podrška članstvu u NATO i nesumljivo da je javno mnjenje generalno čvrsto oprijedjeljena protiv ulaska u NATO savez. Kao osnovne razloge ovakvog stanja nalazimo u činjenici da se NATO savez percipira kao isključivo vojni savez i instrument proameričke politike na Balkanu koji značajan dio stanovnika, posebno onih srpske nacionalnosti u Crnoj Gori, percipira kao krajnje negativne.

Takodje smo u ovom segmentu mjerili i stavove građana prema saradnji sa Haškim tribunalom. I dalje većina građana Crne Gore smatra da treba saradivati sa Haškim tribunalom njih 47.7 %, dok je protiv 29.5 % . Po ovom pitanju određeno mišljenje nema 22.8 % građana.

Tabela 25: Saradnja sa Haškim tribunalom

Stav	Period istraživanja				
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.
DA	54.8	50.9	45.3	48.2	47.7
NE	28.4	27.4	32.6	30.6	29.5
Nema određeno mišljenje	16.8	21.7	22.1	21.2	22.8

Kada govorimo trendu vidimo da je prisutan blagi trend pada vrijednosti u obje kategorije i da je blago povećan broj ljudi koji su neopredijeljeni kada je saradnja s Tribunalom u Hagu u pitanju.

Kao najmlađa država u sistemu UN-a Crna Gora se nalazi u procesu profilisanja svoje spoljnopolitičke orijentacije, u tom procesu s obzirom na specifičnosti koje su trajna odlika Crne Gore kao države neophodno je imati podršku vodećih subjekata na međunarodnoj sceni. Najveći broj građana smatra da oslonac ukupno gledano treba biti Evropska unija, u manjoj ili većoj mjeri njih 57.9%. Kada je u pitanju oslanjanje na Srbiju 14.1 % građana smatra da se treba oslanjati u velikoj mjeri a 30.0% u potpunosti dakle ukupno 44.1%. Najnegativniju vrijednost imamo kada je u pitanju

SAD gdje 30.7% građana smatra da se nimalo ne treba oslanjati na SAD a samo 9.9% da to treba činiti u potpunosti. Situacija je malo bolja kod Rusije gdje 21.1 % smatra da se ne treba oslanjati ni malo dok 13. 2 % smatra da se treba oslanjati u potpunosti na Rusiju u spoljnoj politici.

Tabela 26: Oslonci Crne Gore u spoljnoj politici

	Stavovi				
	Nimalo	Malo	U velikoj mjeri	U potpunosti	Ne može da procijeni
EU	11.4	15.5	27.7	30.2	15.2
SAD	30.7	23.5	19.1	9.9	16.8
RUSIJA	21.0	28.4	19.7	13.2	17.7
SRBIJA	21.9	18.7	14.1	30.0	15.2

Da treba voditi samostaljniju spoljnu politiku i da se ne treba oslanjati ni na koga smatra 21.1 % građana Crne Gore.

Februar 2008

Najnovije istraživanje Javnog mnjenja Crne Gore koje je odeljenje za empirijska istraživanja CEDEM-a realizovalo u periodu od 15. do 20.02.2008 godine bilo je specifično jer je u odnosu na predhodno istraživani period došlo do značajnih promjena i *pojave niza novih momenata* u društvenom i političkom smislu veoma bitnih za crnogorsku državu i crnogorsko društvo u cijelini. Najprije je došlo do usvajanja novog ustava i to u parlamentu kroz konsensus vladajućih i najjače opozicione partije. Potom je došlo da ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom čime su se odnosi sa EU kvalitativno promijenili i dobili drugačiji oblik. I na kraju, svakako za istraživanje javnog mnjenja jako značajan momenat, jeste odpočinjane izbornog procesa u kojem će građani Crne Gore izabrati svog predsjednika koji će biti prvi predsjednik koji se bira u samostalnoj Crnoj Gori. Takodje pored ovih *unutrasnjih pitanja* neophodno je pomenuti i događaje u regionu, odnosno čin proglašenje nezavisnosti Kosova koji će svakako uticati u velikoj mjeri na javno mnjenje svih zemalja Zapadnog Balkana pa i crnogoroskog¹.

Kao i kod predhodnih istraživanja koristili smo CEDEM-ov standardni dvostruko stratifikovani uzorak sa slučajnim izborom ispitanika u finalnim jedinicama od 1000 punoljetnih ispitanika iz devet crnogorskih opština i to: Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Podgorica, Nikšić, Cetinje, Herceg Novi, Bar i Ulcinj. Reprezentativnost uzorka je korigovana post-stratifikacijskom procedurom ponderisanja, pri čemu su kao princip korekcije korišteni podaci sa posljednjeg popisa, a kriterijumi su bili pol, nacionalna pripadnost i godine ispitanika. Granice korekcije uzorka procedurom ponderisanja su 8%. Dakle uzorak je reprezentativan u odnosu na demografske karakteristike punoljetnog stanovništva a standardna greška uzorka u odnosu na demografsku strukturu kreće se od 1-1.5%. Osnovne karakteristike uzorka su predstavljene kroz slijedeće tabele:

Tabela 1: Polna struktura ispitanika

Polna struktura ispitanika	%
Muškarci	48.6
Žene	51.4
UKUPNO	100.0

¹ Ovdje treba naglasiti da je tim anketara Centra za Demokraciju i Ljudska Prava samo djelimično *zahvatio* misljenja građana na koje je možda uticalo proglašenje nezavisnosti Kosova s obzirom da je datum proglašenja bio 17 Februar,a terenski rad se odvijao do 20 Februara.

Tabela 2: Starosna struktura ispitanika

Starosna struktura ispitanika	%
od 18 do 34	34.6
od 35 do 54	37.1
preko 55	28.3
UKUPNO	100.0

Tabela 3: Nacionalna struktura ispitanika

Nacionalnost ispitanika	%
Crnogorci	44.8
Srbi	33.6
Bošnjaci	4.2
Albanaci	5.0
Muslimani	8.5
Hrvati	1.4
Ostali	2.5
UKUPNO	100.0

Tabela 4: Obrazovna struktura ispitanika

Obrazovna struktura ispitanika	%
Bez obrazovanja	1.2
Osnovno obrazovanje	11.0
Srednje obrazovanje	59.6
Više obrazovanje	14.0
Visoko obrazovanje	14.3
UKUPNO	100.0

1. POVJERENJE U INSTITUCIJE

U prvom dijelu prezentovanja rezultata do kojih smo došli bavićemo se pitanjem stepena povjerenja u institucije, uz stepen pogledaćemo i trend povjerenja kada su institucije u pitanju. Vidimo da je SPC sa koeficijentom povjerenja od 3.38 i dalje, ubjedljivo institucija kojoj građani Crne Gore imaju najviše povjerenja, slijedi institucija predsjednika sa koeficijentom povjerenja od 2.90, zatim Vlada Crne Gore sa 2.72, Policija sa 2.60, Skupština 2.59, Crnogorska Pravoslavna Crkva sa 2.41, Sudstvo sa 2.31 i Političke partije sa 2.28.

Tabela 5: Povjerenje u institucije na nivou ukupne skupine ispitanika

Rang / Institucija		N	K	SD
1	Srpska pravoslavna crkva	746	3.38	1.624
2	Predsjednik Crne Gore	887	2.90	1.400
3	Vlada Crne Gore	890	2.72	1.387
4	Policija Crne Gore	884	2.60	1.306
5	Skupština Crne Gore	876	2.59	1.278
6	Crnogorska pravoslavna crkva	707	2.41	1.531
7	Sudstvo Crne Gore	867	2.31	1.224
8	Političke partije u Crnoj Gori	848	2.28	1.104

N – broj ispitanika koji su iznijeli stav; **K** – koeficijent povjerenja;
SD – standardna devijacija

I kada pogledamo kretanje povjerenja u odnosu na predhodni period vidimo da nema značajnijih oscilacija, struktura institucija u koje građani imaju najviše povjerenja je prilično čvrsta kao i kod onih u koje nemaju povjerenja. Jedina promjena koju možemo uočiti jeste blagi pad povjerenja u Skupštinu Crne Gore, Sudstvo Crne Gore i Crnogorsku Pravoslavnu Crkvu.

Tabela 6: Povjerenje u institucije -trend-

Rang / Institucija		K (koeficijent povjerenja)			
		Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.	Feb '08.
1	Srpska pravoslavna crkva	3.29	3.40	3.42	3.38
2	Predsjednik Crne Gore	2.69	2.86	2.84	2.90
3	Vlada Crne Gore	2.56	2.80	2.72	2.72

4	Policija Crne Gore	2.47	2.68	2.60	2.60
5	Skupština Crne Gore	2.96	2.68	2.66	2.59
6	Sudstvo Crne Gore	2.26	2.57	2.50	2.41
7	Crnogorska pravoslavna crkva	2.35	2.55	2.56	2.31
8	Političke partije u Crnoj Gori	2.16	2.34	2.36	2.28

Generalno gledano sa izuzetkom SPC i Predsjednika Crne Gore povjerenje koje smo izmjerili nije zadovoljavajuće, a posebno zabrinjava stepen povjerenja u Sudstvo koje bilježi pad, a čiji dobar rejting je neophodan u procesu izgradnje pravne države i uspostavljanje vladavine prava.

2. ZADOVOLJSTVO RADOM VLADE CRNE GORE

Vlada Crne Gore je ušla u drugu polovinu svog mandata, nesumljivo je da je potpisivanje i ratifikacija sporazuma o Stabilizaciji i pridruživanju pokazatelj je da se Crna Gora nalazi na dobrom kolosjeku, ipak rezultati koje kontinuirano dobijamo u našim istraživanjima govore da postoji dosta prostora da se poboljša djelatnost nosilaca izvršne vlasti. Prema najnovijim podacima 16.0% građana Crne Gore je veoma nezadovoljno radom vlade Crne Gore dok je 15.4 % uglavnom nezadovoljno i ove dvije grupe kreiraju 31.4 % stanovništva koje je generalno gledano nezadovoljno rezultatima rada Vlade. S druge strane 21.3% je uglavnom zadovoljno, 6.7% je zadovoljno u potpunosti tako da kategorija *zadovoljnih* čini 28.0% građana Crne Gore. Najbrojnija je naravno grupacija onih koji nisu ni zadovoljni ni nezadovoljni ali ipak činjenica je da je kategorija *nezadovoljnih* sa svojih 31.4% ipak dosta brojnija od kategorije *zadovoljnih* i da dosta govori o tome koliko su građani Crne Gore zaista zadovoljni radom posebno ako se ima u vidu stepen povjerenja birača o čemu ćemo govoriti u nekom od slijedećih djelova ovog rada.

Tabela 7: Da li ste zadovoljni učinkom Vlade Željka Šturanovica?

Modaliteti odgovora	%
Veoma sam nezadovoljan	16.0
Uglavnom sam nezadovoljan	15.4
Nijesam ni zadovoljan ni nezadovoljan	40.6
Uglavnom sam zadovoljan	21.3
Veoma sam zadovoljan	6.7

Tabela 8 : Da li ste zadovoljni dosadašnjim učinkom Vlade –Trend-

Modaliteti odgovora	Septembar 06.	Februar 07.	Jun 07	Oktobar 07	Februar 08
Veoma sam nezadovoljan	30.9	17.6	16.1	16.7	16.0
Uglavnom sam nezadovoljan	17.1	17.9	18.7	14.2	15.4
Nijesam ni zadovoljan ni nezadovoljan	23.2	44.2	41.8	38.7	40.6
Uglavnom sam zadovoljan	19.8	15.1	18.5	22.8	21.3
Veoma sam zadovoljan	9.1	5.1	5.0	7.6	6.7

Kad je trend u pitanju vidimo da u odnosu na predhodni period nije bilo značajnijih promjena. Bilježimo blagi pad onih koji su jako zadovoljni radom Vlade i onih koji su uglavnom zadovoljni dok blagi porast opažamo kod onih koji su uglavnom nezadovoljni i građana koji niti su zadovoljni ni nezadovoljni. Dakle vidimo da je na snazi negativan trend povjerenja u vladu ali ipak taj trend je prisutan u još uvijek nezatnoj mjeri da bi mogli govoriti o ozbiljnijim problemima za Vladu Crne Gore.

3. PROMJENA PREMIJERA I REKONSTRUKCIJA VLADE RCG

Novina u našem februarskom istraživanju predstavlja ispitivanje stavova građana Crne Gore prema promjenama koje su izvršene kada je Vlada Crne Gore u pitanju. Ove promjene su specifične ukoliko se ima u vidu da će one značiti promjenu premijera dok će kabinet pretrpjeti manje promjene, naravno s posebnom pažnjom usmjerenom na činjenicu da će novi premijer biti Milo Đukanović koji se ovim putem vraća u politički život Crne Gore iz koga se povukao u velikoj mjeri poslije izbora u setembru 2006 godine.

Tabela 9: Promjena premijera i rekonsturkcija vlade je:

Dobra za Crnu Goru	38.9%
Loša za Crnu Goru	28.9%
Ništa neće promijeniti	32.2%
Total	100.0%

Ispitivanje je pokazalo da 38.9 % ispitanika vjeruje da je promjena premijera I rekonstrukcija vlade pozitivna stvar za Crnu Goru dok 28.9% smatra da je to loša,

negativna stvar za Crnu Goru. Da ove najnovije promjene neće ništa bitno promijeniti smatra 32.2 % građana Crne Gore.

4. POVJERENJE U POLITIČARE I JAVNE LIČNOSTI

Svakako jedan od stalnih predmeta istraživanja koji uvijek privlači veliku pažnju javnosti je i mjerenje stepena povjerenja pojedinih političkih lidera i javnih ličnosti uopšte. Stepenn povjerenja smo izrazili kroz prosječnu ocijenu koju dobijamo tako što su ispitanici u mogućnosti da svakom pojedinačno daju ocijenu od 1 do 5.

Dobijeni rezultati pokazuju da je došlo do određenih promjena u odnosu na predhodno istraživanje, bivši premijer Željko Šturanović je sada *izbio* na prvo mjesto sa prosječnom ocijenom 3.36. Liderka MANSA na drugoj poziciji sa ocijenom 3.16, a odmah iza nje je aktuelni predsjednik Filip Vujanović sa prosječnom ocijenom 3.06.

Tabela 10: Povjerenje u političare i javne ličnosti

Rang političara/javnih ličnosti		Okt '07.	Februar '08.		
		PO	N	PO	SD
1	Željko ŠTURANOVIĆ	3.07	876	3.36	1.438
2	Vanja ČALOVIĆ	3.19	851	3.16	1.550
3	Filip VUJANOVIĆ	3.02	889	3.06	1.473
4	Milo ĐUKANOVIĆ	3.01	872	2.96	1.694
5	Gordana ĐUROVIĆ	2.95	839	2.89	1.466
6	Nebojša MEDOJEVIĆ	2.98	873	2.65	1.427
7	Srđan MILIĆ	2.18	804	2.42	1.356
8	Vujica LAZOVIĆ	2.46	753	2.39	1.352
9	Ranko KRIVOKAPIĆ	2.47	887	2.36	1.471
10	Andrija MANDIĆ	2.37	838	2.30	1.425
11	Ranko KADIĆ	2.23	802	2.01	1.236
12	Miodrag ŽIVKOVIĆ	2.08	835	1.99	1.114
13	Predrag POPOVIĆ	2.09	834	1.94	1.164
14	Zoran ŽIŽIĆ	1.99	824	1.93	1.205
15	Emilo LABUDOVIĆ	1.93	828	1.88	1.221
16	Ferhat DINOŠA	1.83	832	1.85	1.175
17	Mehmet BARDHI	1.65	824	1.66	1.053
18	Rafet HUSOVIĆ	1.64	741	1.64	1.064
19	Vasilj SINIŠTAJ	1.55	761	1.58	0.988

N-Broja ispitanika koji su dali dogovor; PO-prosječna ocijena;
SD-Standardna devijacija;

Razloge visoke pozicije gospodina Šturanovića ne treba povezivati sa rejtingom same vlade na njegovom čelu, mnogo je vjerovatnije da je javno mnjenje u ocijenjivanju *nagradi* odlazećeg premijera. Interesantno je pomenuti da je Milo Đukanović sa ocijenom 2.96 *odmakao* od lidera najjače opozicione partije Nebojše Medojevića iako su u dužem periodu oni imali skoro identičnu ocijenu. Potpredsjednik vlade Gordana Đurović je dobila prosječnu ocijenu 2.89 dok su ostali dobili dosta manje ocijene u odnosu na pet *prvoplasiranih* na našoj listi.

5. STEPEN KORUPCIJE

Već treći put zaredom u našim istraživanjima poseban segment jeste posvećen korupciji, odnosno nastojimo utvrditi stavove građana, njihova mišljenja o tome dali korupcija postoji i u kolikoj mjeri mjeri je prema njihovom ubjedenju prisutna. Naše konkretno metodološko oruđe i ovoga puta je bilo pitanje u kojoj mjeri je korupcija prisutna na skali od 0 do 10 pri čemu prva vrijednost označava apsolutnu odsutnost ove pojave dok *davanje* 10 znači prisutnost korupcije u velikoj mjeri.

Vidimo da je prema mišljenjima građana korupcija najprisutnija, i dalje kod carinskih organa gdje smo izmjerili vrijednost od 7.45. Odmah iza nje se nalazi sudstvo sa 7.31, oblast Zdravstva je ovoga puta *trećeplasirana* sa 7.28 a vrijednosti iznad sedmice imaju još Tužilaštvo 7.24 Opštinske službe 7.08 i Državne službe 7.04.

Tabela 11: Po vašem mišljenju u kojoj mjeri je korupcija prisutna u navedenim oblastima/institucijama

Institucija / oblast		Februar '08.				
		N	Min	Max	K	SD
1	Carina	788	0	10	7.45	2.885
2	Sudstvo	803	0	10	7.31	2.978
3	Zdravstvo	822	0	10	7.28	3.006
4	Tužilaštvo	787	0	10	7.24	2.965
5	Policija	804	0	10	7.20	3.012
6	Opštinske službe	801	0	10	7.08	3.058
7	Državne službe	800	0	10	7.04	2.999
8	Visoko školstvo (Univerzitet)	775	0	10	6.29	3.186
9	Sport	763	0	10	6.04	3.370
10	Mediji (TV, radio, novine)	767	0	10	5.99	3.265
11	Srednje školstvo	776	0	10	5.38	3.404
12	Osnovno školstvo	775	0	10	4.65	3.625

Ukoliko pogledamo trend kada je u pitanju stepen korupcije vidimo da je da kada su u pitanju najugroženije oblasti prema našim podacima, zabilježen trend rasta u odnosu na predhodno istraživanje. Oblast zdravstva je sada nešto bolje ocijenjena pa je se nalazi ovoga puta na trećem mjestu po stepenu korumpiranosti prema viđenju građana Crne Gore. Ocijena koju Služba carina kao državni organ dobija zajedno sa sudstvom govori o potrebi energičnijeg I efikasnijeg djelovanja u suzbijanju ovog prema našim podacima jako prisutnog I rasprostranjenog problema.

Tabela 12: Stepen korupcije- trend-

Institucija / oblast	Koeficijent povjerenja(K)/Stepen korupcije		
	Jun '07.	Sept/okt '07.	Februar '08.
Carina	7.21	7.30	7.45
Sudstvo	6.90	7.13	7.31
Zdravstvo	7.04	7.37	7.28
Tužilaštvo	6.70	7.00	7.24
Policija	6.85	7.17	7.20
Opštinske službe	6.71	7.00	7.08
Državne službe	6.64	7.08	7.04
Visoko školstvo (Univerzitet)	6.07	6.60	6.29
Sport	5.64	5.44	6.04
Mediji (TV, radio, novine)	5.88	6.01	5.99
Srednje školstvo	5.15	5.36	5.38
Osnovno školstvo	4.38	4.75	4.65

Generalno gledano svijest o prisutnosti korupciji raste i polako poprima oblike sve ozbiljnijeg sistemskog problema i pitanja koje očekuje odgovor države. Kada pogledamo sumarno izraženi indeks korupcije (Tabela 13) vidimo da je on u porastu i stoga ne čudi insistiranje Evropske komisije na negativnoj ocijeni kad je korupcija u pitanju. Dakle biće potrebno mnogo više od ustanovljavanja Uprave za antikorupcijsku inicijativu, tijela koje nema značajnijih ovlašćenja u borbi protiv pošasti koja pogađa u najvećoj mjeri države sa slabo razvijenim institucionalnim kapacitetima kakva Crna Gora u ovom trenutku jeste.

Tabela 13: Indeks korupcije

	INDEKS KORUPCIJE
Jun '07.	6.28
Sept/okt '07.	6.51
Februar '08.	6.53

6. POVJERENJE U MEDIJE

Prvi segment kod istraživanja povjerenja u mediji u Crnoj Gori je predviđen za onaj još uvijek najmoćniji, a to je televizija. Prije nego krenemo u analizu rezultata ističemo da nismo istraživali gledanost pojedinih televizija već smo mjerili povjerenje koje tv stanice uživaju kod građana Crne Gore i to tako što su oni bili zamoljeni da navedu tv stanicu u koju imaju najviše povjerenja.

Rezultati su i ovoga puta pokazali da TV IN uživa najveće povjerenje odnosno 34.3 % građana najviše vjeruje ovoj televiziji. U nacionalni tv servis povjerenje ima 24. % građana, dok u grupu televizija sa respektabilnijim povjerenjem spada još TV Pink sa 11.3% i TV Elmag u koju povjerenje ima 10.6% građana Crne Gore (Tabela 14).

Tabela 14: Navedite TV stanicu u koju imate najviše povjerenja?

TV stanice	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb 07.	Jun 07.	Sep/okt 07.	Feb 08.
TV CG	25.6	29.0	28.5	26.3	26.0	25.4	24.1
TV ELMAG	9.8	13.7	16.0	10.8	9.9	14.4	10.6
TV MONTENA	6.0	4.7	3.5	3.6	2.8	4.1	3.3
TV MBC	2.6	2.1	2.8	2.3	3.3	0.9	1.6
TV PINK	21.8	13.3	13.6	16.2	16.4	14.5	11.3
TV IN	22.7	28.7	23.8	27.0	27.6	28.5	34.3
ATLAS TV	-	2.3	-	-	7.6	6.5	6.1
RTS	2.7	1.6	2.0	1.4	1.4	1.6	5.2
Ostale TV	8.9	4.7	9.9	12.5	5.2	4.1	3.5

Kada pogledamo trend vidimo da TV IN prati kontantan pozitivan trend rasta povjerenja, dok kada je TV PINK I TV ELMAG taj trend u odnosu na prošlo istraživanje je značajno negativan odnosno povjerenje u ove dvije televizije je u padu. Ostale tv nijesu bilježile značajnije promjene u pogledu stepenu povjerenja koje one uživaju kod građana Crne Gore.

Kada govorimo o povjerenju u TV stanice na nivou Podgorice vidimo da stvari ne stoje bitno drugačije, osim što TV IN uživa još veće povjerenje nego što je to bio slučaj do sada, cijelih 40.4%. Ono što primjećujemo jeste jako negativan trend kod televizije Elmag kojoj sada na nivou Podgorice vjeruje 12.3% građana dok televizija PINK bilježi blagi rast i sada joj vjeruje 13.8 % građana u Podgorici.

Tabela 15: Povjerenje u TV stanice-Podgorica (Trend)

TV stanice	Decem. 05. %	Jun 06. %	Sept. 06. %	Feb. 07. %	Jun 07. %	Sept/okt 07. %	Feb 08. %
TV CG	24.2	24.2	29.8	24.5	24.2	20.0	17.5
TV ELMAG	13.0	15.8	13.5	11.4	10.7	19.0	12.3
TV MONTENA	12.4	7.4	7.7	7.3	4.9	7.7	6.4
TV MBC	1.8	2.1	4.3	1.1	3.9	0.4	0.9
TV PINK	22.5	11.1	11.5	16.7	18.2	11.4	13.8
TV IN	22.4	35.8	27.4	32.2	31.3	34.9	40.4
ATLAS TV	-	2.6	-	-	4.6	3.9	2.6
RTS	0.5	-	-	0.6	0.8	1.1	4.5
Ostale TV	3.2	1.1	5.8	6.1	1.3	1.5	1.6

Mjerenje povjerenja u Radio stanice na nivou Crne Gore je pokazalo da je na prvom mjestu Radio Crne Gore kome najviše vjeruje 26.2% građana Crne Gore i vidimo da je ovaj Radio ostvario značajan rast u odnosu na predhodno istraživanje. Na drugom mjestu po povjerenju je Radio Elmag sa 20.9 % podrške koji je zabilježio blagi negativan trend u odnosu na predhodno istraživanje. Pojedinačno gledano još jedino Radio D donekle drži korak sa dvije vodeće radio stanice na nivou Crne Gore sa 9.4 % građana koji imaju povjerenja u njega.

Tabela 16: Navedite Radio stanicu u koju imate najviše povjerenja (trend)?

Radio stanice	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.	Feb 08.
Radio Crne Gore	28.6	30.3	28.8	22.2	23.7	21.4	26.2
Radio Elmag	22.8	23.4	25.1	20.3	20.4	23.9	20.6
Radio D	8.4	8.6	4.9	11.0	6.4	10.1	9.4
Antena M	3.6	6.3	5.1	5.5	2.9	3.3	3.7
Radio Montena	2.5	2.0	4.2	2.6	2.8	1.9	2.1
Radio Svetigora	1.9	1.4	2.2	2.1	1.4	-	1.2
Radio Slobodna Evropa	0.6	0.6	0.5	1.9	0.9	0.2	1.3
Atlas Radio	-	-	-	-	5.6	7.0	5.6
Lokalne radio stanice	22.9	19.3	17.0	25.8	28.6	26.3	15.8
Ostale radio stanice	8.9	8.2	12.1	8.6	7.3	6.0	14.2

Kada govorimo o Podgorici, stvari stoje malo drugačije naime ovdje je redoslijed u pogledu povjerenja drugačiji u smislu što Radio D uživa veći stepen povjerenja i sa 17.6 % nalazi se ispred Radia Crne Gore kome na nivou Podgorice vjeruje 24.0 % ispitanika. Na nivou Podgorice značajno povjerenje uživa i Radio Montena sa 9.0% ispitanika dok ostale radio stanice nemaju zapaženiji udio u distribuciji povjerenje na nivou Podgorice. U kategoriju lokalnih i ostalih radio stanica ulaze sve preostale radio stanice koje čine ukupno jako respektabilan broj, tako da na njih se odnosi 26% podrške.

Tabela 17: Povjerenje u Radio stanice na nivou Podgorice-trend-

Radio stanice	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.	Feb 08.
Radio Crne Gore	31.1	30.5	32.0	23.4	24.3	24.0	24.0
Radio Elmag	19.5	17.9	21.1	12.6	17.0	22.1	13.8
Radio D	20.7	22.5	17.0	27.9	13.8	23.2	17.6
Antena M	7.0	13.2	10.9	8.7	4.8	5.5	9.0
Radio Montena	6.6	2.0	7.5	3.4	6.7	2.7	3.7
Radio Slobodna Evropa	0.9	-	-	2.2	1.8	-	1.9
Atlas Radio	-	-	-	-	6.7	3.2	3.3

Ostale/Lokalne Radio stanice	13.8	13.9	10.9	21.3	25.0	19.3	26.0
-------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Kada je trend u pitanju vidimo da je u većini slučajeva zabilježen rast osim kada su u pitanju Elmag radio i Radio D kod kojih smo izmjerili negativan trend u značajnoj mjeri.

Kad govorimo o štampanim medijima 48.5% građana vjeruje Vijestima i one uprkos malom padu i dalje čvrsto drže prvu poziciju kada je povjerenje građana Crne Gore u pitanju. Slijedeći je Dan kome vjeruje 32.2% građana, a na trećem mjestu nalazi se Pobjeda sa 12.6%. Ostala novinska glasila daleko zaostaju, prema rezultatima našeg mjerenja.

Tabela 18: Kojoj dnevnoj novini najviše vjerujete?

Dnevne novine	Decem. 05.	Jun 06.	Sept. 06.	Feb. 07.	Jun 07.	Sept/okt 07.	Feb 08.
POBJEDA	15.6	13.0	12.6	14.1	11.9	12.0	12.6
VIJESTI	43.9	46.7	47.9	44.0	42.1	50.8	48.5
DAN	27.8	31.9	33.0	35.1	35.4	32.4	32.2
REPUBLIKA	0.4	1.6	1.4	0.7	1.5	1.0	0.9
POLITIKA	2.5	0.9	1.0	0.7	1.5	-	0.8
VEČERNJE NOVOSTI	7.0	5.3	3.3	2.2	3.5	3.1	3.7
BLIC	0.5	-	-	0.1	0.7	0.3	0.6
OSTALE NOVINE	2.2	0.6	0.7	3.0	3.3	0.4	0.8

Gledajući trend kada su novine u pitanju pored blagog pada Vijesti koje su na prošlom istraživanju ostvarile izuzetno visoku ocijenu stanje je u velikoj mjeri nepromjenjeno odnosno stavovi građana kada je povjerenje u dnevne listove nijesu se bitno mijenjali u odnosu na predhodni period.

7. EU, NATO I HAG

Tradicionalno visoka podrška Evropskoj uniji nije izostala ni ovoga puta, naše istraživanje ukazuje da je on čak i blago povećana tako da sad imamo 78.8% populacije koja je za ulazak u EU dok se protivi 9.2% a mišljenje nema 18 % punoljetnih građana Crne Gore.

Tabela 19: Članstvo u Evropskoj Uniji ?

Stav	Period istraživanja					
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.	Feb '08.
DA	81.5	76.5	74.0	78.3	72.4	72.8
NE	5.5	5.6	8.4	6.5	9.4	9.2
Nema određeno mišljenje	13.0	17.9	17.6	15.2	18.2	18.0

Dalje vidimo da izmjerene vrijednosti pokazuju konstantnu podršku EU članstvu i da nema značajnijih *gibanja* kada je trend u pitanju.

Kod eventualnog članstva u NATO stvari stoje drugačije, u odnosu na predhodno istraživanje bilježimo negativan trend kad je članstvo Crne Gore u ovaj vojno politički savez u pitanju. Naime 29.5 % ispitanika se izjasnilo pozitivno a čak 44, 2% negativno kada je članstvo u NATO savez u pitanju dok je bez definisanog stava po ovom pitanju bilo 26.3 % ispitanika.

Tabela 20: Članstvo u NATO?

Stav	Period istraživanja					
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.	Feb '08.
DA	44.2	36.9	36.6	32.9	32.4	29.5
NE	27.3	31.4	34.6	39.7	40.7	44.2
Nema određeno mišljenje	28.5	31.8	28.8	27.4	26.9	26.3

Trend je dakle jako negativan, Crna Gora ne predstavlja izuzetak po tom pitanju ali ipak možda je do smanjenja podrške za ulazak u NATO došlo donekle i zbog događaja vezanih za Kosovo ali opet krajnji sud o tome daće naše slijedeće istraživanje imajući u vidu rezervu koju smo istakli u uvodnom dijelu. Činjenica je ipak da se NATO percipira isključivo kao vojna organizacija i da se protagonisti integracija u NATO Crne Gore nijesu dovoljno istakli u objašnjavanju benefita koje bi iz tog procesa trebale proizaći.

Broj pristalica saradnje sa Haškim sudom je u odnosu na predhodni period porastao i sada 49.2 % građana smatra da treba saradivati sa ovim sudom dok 29 procenata smatra da to ne treba činiti. Broj građana koji nemaju mišljenje po ovom pitanju je 21.0%.

Tabela 21: Saradnja sa Haškim tribunalom

Stav	Period istraživanja					
	Jun '06.	Avg '06.	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.	Feb '08.
DA	54.8	50.9	45.3	48.2	47.7	49.2
NE	28.4	27.4	32.6	30.6	29.5	29.8
Nema određeno mišljenje	16.8	21.7	22.1	21.2	22.8	21.0

Dakle vidimo da podrška saradnji jeste u blagom rastu, ipak vidimo da se je respektabilan broj građana koji i dalje ne podržavaju saradnju s ovim sudom koji je ipak daleko manji od onih koji se protive NATO savezu. Crna Gora je u velikoj mjeri riješila sve zahtjeve tako da ne treba očekivati neke događaje u bliskoj budućnosti koji bi uticali na stavove crnogorskih građana po ovom pitanju.

Kada je riječe o spoljnopolitičkoj orijentaciji Crne Gore naši najnoviji podaci ukazuju da najveći broj građana smatra da se u vođenju, kumulativno gledano, spoljne politike treba oslanjati na Evropsku uniju a potom na Srbiju. Slijedi Rusija a potom SAD ipak ovdje je značajan podatak da veliki procenat građana nije u stanju procijeniti koji bi to oslonac najbolji bio za Crnu Goru.

Tabela 22: Oslonci Crne Gore u spoljnoj politici?

	Stavovi				
	Nimalo	Malo	U velikoj mjeri	U potpunosti	Ne može da procijeni
EU	10.4	17.0	23.1	22.6	26.9
SAD	29.1	20.5	12.9	6.5	31.0
RUSIJA	16.5	20.2	17.0	16.2	30.1
SRBIJA	15.5	14.7	17.8	22.8	29.2

Takođe ističemo da 17.0% ispitanika smatra da Crna Gora se ne treba oslanjati ni na koga posebno u spoljnoj politici.

8. PROBLEM KOSOVA U ODNOSU NA CRNU GORU

U predhodnom periodu najaktuelnije pitanje u regionu jeste proces rješavanja statusa Kosova, pregovori oko ovog pitanja su ušli u svoju finalnu fazu a nedavno je uslijedio i finalni čin rješavanja ovog problema. Nastojeći da pratimo aktuelne procese u regionu i eventualni uticaj istih na crnogorsku javnost posvetili smo dio istraživanja i ovom kompleksnom problemu za koji smatramo da nije bez uticaja na Crnu Goru i region u cijelini.

Ispitanici su zamoljeni da daju odgovor na pitanja da li je i u kojoj mjeri važno pitanje statusa Kosova za Crnu Goru.

Tabela 23: Da li smatrate da je pitanje Kosova i Metohije značajno za Crnu Goru?

Da, to je jako značajno pitanje za CG	39.3%
To jeste donekle važno pitanje za CG	28.4%
Ne, to nije važno pitanje za CG	11.3%
Ne zna, ne može da procijeni	21.0%

Dakle vidimo da najviše, čak 39.3 % građana smatra da je ovo jako značajno pitanje za Crnu Goru, da je ono donekle značajno smatra 28.4 %, a da nije značajno ističe 11.3 % građana Crne Gore.

9. IZBORNA PREFERENCIJA

I na kraju ćemo ovog puta predstaviti rezultate našeg istraživanja koji tiču političkog javnog mnjenja odnosno rejtinga političkih partija i njihovih kandidata i sigurno je da su svi podaci koje ćemo prezentovati predmet posebne pažnje s obzirom da se bliže predsjednički izbori.

Počecemo najprije od izborne preferencije koja se odnosi na političke partije. Poziciju najjače političke partije i dalje drži DPS koji ukoliko bi se izbori održali naredne nedjelje dobija 44.5 % glasova (Tabela 25), slijedi Pokret za Promjene sa 18.1 % *osvojenih* glasova dok je na trećem mjestu Srpska Narodna Stranka sa 11.2 % a na četvrtom mjestu je Socijalistička Narodna Partija sa 9.7 procenata.

Tabela 24: Izborna preferencija-na nivou ukupne skupine ispitanika-

Partije	%
DPS / Demokratska partija socijalista	32.3
SDP / Socijaldemokratska partija	2.2
PZP / Pokret za promjene	13.1
SNS / Srpska narodna stranka	8.1
SNP / Socijalistička narodna partija	7.1
Nekoje drugoj	9.9
Ne bih izašao na te izbore	27.3

Vidimo dakle da se trend rasta DPS nastavlja što može dijelom biti rezultat početka predsjedničke kampanje koja je vjerovatno *mobilisala* pristalice DPS-a u malo većoj mjeri. S druge strane upravo nemanje sopstvenog kandidata u trci za predsjednika je vjerovatno uzrok negativnog trenda kada je koalicioni partner DPS-a u pitanju. Pokret za promjene je nastavio sa negativnim trendom i vidimo da je za godinu dana izgubio oko 7 % podrške. Uzrok ove situacije jeste vjerovatno prirodni slijed u političkom životu, u kome se nakon snažne početne akumulacije u kojoj je PZP kao nova partija bez tereta prošlosti uspio ostvariti značajne rezultate, došlo do splašnjavanja oduševljenja.

Tabela 25: Izborna preferencija -oprijedjeljeni birači-

Politička partija	%			
	Feb '07.	Jun '07.	Sep/okt '07.	Feb '08.
DPS	38.5	41.1	43.5	44.5
SDP	4.9	3.6	5.0	3.0
PzP	25.3	22.4	19.4	18.1
SNS	11.9	12.2	12.7	11.2
SNP	6.4	6.1	7.1	9.7
LPCG	3.1	2.8	2.5	2.0
Srpski radikali	4.5	3.0	1.6	2.0

Srpska narodna stranka je doživjela blaži pad dok Socijalistička narodna partija polako vraća svoje biračko tijelo koje je u jednom trenutku bilo i na ivici cenzusa.

Naravno u žiži interesovanja jesu šanse predsjedničkih kandidata tako da smo se u našem najnovijem istraživanju u posebno dijelu bavili i njima.

Dakle 57.1 % građana smatra da Filip Vujanović ima velike šanse da postane novi-stari predsjednik Crne Gore dok samo 16% smatra da Nebojša Medojević ima velike šanse da to postane. Kada je Andrija Mandić u pitanju čak 43.8% građana smatra da on ima slabe/nikakve šanse da postane predsjednika dok 41.4 % građana smatra da da slabe šanse ima Srđan Milić.

Tabela 26: Percepcija sansi kandidata

Kandidat	Šanse kandidata%			
	Velike šanse	Dobre šanse	Male šanse	Nikakve šanse
Andrija MANDIĆ	7.8	15.8	32.6	43.8
Filip VUJANOVIĆ	57.1	29.5	7.4	6.0
Nebojša MEDOJEVIĆ	16.0	32.9	29.8	21.3
Srđan MILIĆ	5.3	17.6	35.7	41.4

Zatim smo ispitivali stavove građana prema predsjedničkim kandidatima. Kad govorimo o kandidatu vladjuće koalicije vidimo da 65.5 % građana ima veoma ili uglavnom pozitivan stav prema njemu. Nešto manje ili preciznije 59 % građana ima veoma ili uglavnom pozitivne stavove prema Nebojši Medojeviću pri čemu je više onih koji imaju uglavnom pozitivan stav prema njemu. Najnegativnije stavove građani ili njih 63 % ima prema Andriji Mandiću pri čemu je u ovom zbiru više veoma negativnih stavova od uglavnom negativnih. O Srđanu Miliću 29 % građana ima negativan, 23.7 % uglavnom negativan, 32. % uglavnom pozitivan stav i 14.4 % ima veoma pozitivan stav prema njemu.

Tabela 27: Uopšteno, kakav je vaš lični odnos prema kandidatima. Bi ste li rekli da je taj odnos pozitivan ili negativan ?

Kandidat	Odnos prema kandidatu%			
	Veoma pozitivan	Uglavnom pozitivan	Uglavnom negativan	Veoma negativan
Andrija MANDIĆ	18.0	24.0	17.5	40.5
Filip VUJANOVIĆ	34.1	31.4	17.3	17.2
Nebojša MEDOJEVIĆ	20.2	38.8	21.4	19.6
Srđan MILIĆ	14.4	32.9	23.7	29.0

Kao finalni postupak u ispitivanju stavova građana u kontekstu pitanja o predsjedničkim izborima jeste i pitanje za koga bi glasali na predsjedničkim izborima.

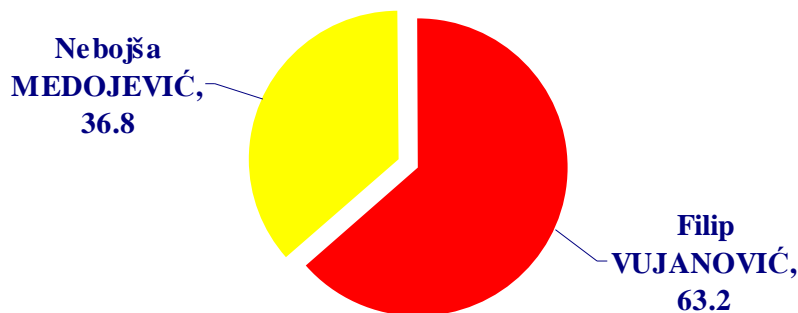
Dakle, Filip Vujanović bi u prvom krugu predsjedničkih izbora osvojio pri izlaznosti od 71.1 %, 49.5 % glasova što znači da je veoma blizu da ostvari pobjedu u prvom krugu. Kandidat Pokreta za promjene bi osvojio 21.2 % glasova Andrija Mandić 14.8% glasova a Srđan Milić bi bio na četvrtom mjestu sa 9.9 % glasova.

Tabela 28: Predsjednički izbori-prvi krug-

KANDIDAT	%
Filip Vujanovic	49.5
Nebojša Medojević	21.2
Andrija Mandić	14.8
Srđan Milić	9.9
Neko drugi	4.6
Izlaznost	71.1 %

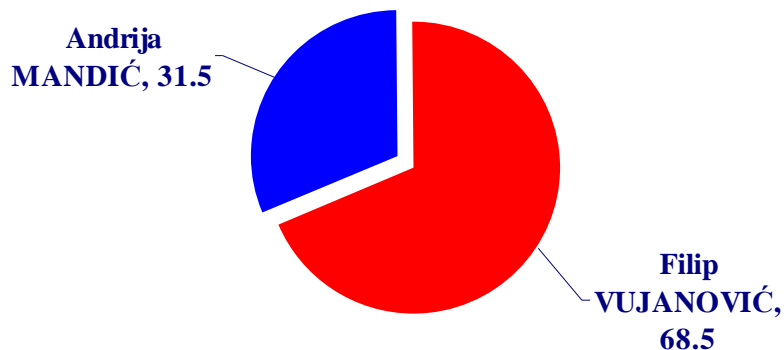
Ukoliko bi došlo do drugog kruga distribucija bi bila slijedeća kada su u pitanju Filip Vujanović i Nebojša Medojević za koje je najrealnije da prema našim procijenama uđu u drugi krug. Dakle u duelu ove dvojice kandidata pobjedu bi odnio Filip Vujanović sa 63. 2 % dok bi Nebojša Medojević osvojio 36.8 % glasova pri izlaznosti od 62.1 % ukupnog broja birača.

Grafikon 1. Predsjednički izbori drugi krug simulacija - 1

Ukoliko bi se dogodilo, što je manje vjerovatno da u drugi krug uđe Lider Srpske Liste onda bi ta pobjeda bila još ubjedljivija odnosno Andrija Mandić bi osvojio 31.5 % glasova dok bi Filip Vujanović osvojio 68.5% glasova. Izlaznost bi bila 62.1%.

Grafikon 2. Predsjednički izbori simulacija - 2

U trećem prema našim mjerenjima samo teoretski mogućeg razvoja događaja u drugom krugu bi se sučelili Andrija Mandić i Nebojša Medojević. Pobjedu u ovom duelu bi odnio Nebojša Medojević osvojivši 67.3 % glasova dok bi Andrija Mandić osvojio 32.7 % glasova. Tom prilikom bi izlaznost bila 62.1%.

Grafikon 3. Predsjednički izbori Simulacija - 3

